

SZENT ANNA RÓMAI KATOLIKUS ÓVODA

**8500 Pápa, Zimmermann u. 10.
Tel / Fax.: 89 / 324 - 907
Fenntartó: Veszprémi Érsekség
8200 Veszprém, Vár u. 18.**

OM azonosító: 036 891

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020.

Tartalomjegyzék

TÖRVÉNYESSÉGI HÁTTÉR	5
Alapító Okirat	5
Működési Engedély	5
Törvények	5
Rendeletek	5
Fenntartói rendelete	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
I. BEVEZETÉS	6
A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé	6
1. A nevelésre irányuló elveink	7
1. A. Általános nevelési elveink	7
1. B. A helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink, értékrendünk	8
2. Az óvodánk nevelési célja	8
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
1. Gyermekképünk	9
2. Az óvodaképünk	10
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	11
1. Az óvodai nevelés általános feladatai	11
2. Az óvodánk nevelési feladatai	11
3. Katolikus szellemű nevelésünk	14
Tevékenységek:	15
4. Az egészséges életmód alakítása	16
Feladatok	17
Tevékenységek	18
Módszertani alapelvek:	19
A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal	19
5. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	19
Feladatok	20
Tevékenységek	21
A fejlesztés várható eredményei	21
Módszertani alapelvek	22
6. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok, jeles napok	22
A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal	23
7. Az anyanyelvi , az értelmi fejlesztés és nevelés	23
Feladatok	23
Tevékenységek	24
A gyermekek	24
Módszertani alapelvek	25
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	25
1. Az óvodánk szerkezetének bemutatása	25
2. Személyi feltételek	26
3. Tárgyi feltételek	27
4. Az óvodai élet megszervezése	28
4. A. Az alapvető keretek	28
4. B. A gyermeki tevékenységek szervezeti formái	31
4. C. A nevelési folyamat dokumentációja	32
5. Kapcsolataink	33
ÓVODÁNK KAPCSOLATAI	33
Gyermekjóléti Szolgálat	33
Az óvoda és a család közötti kapcsolat pedagógiai vonatkozásai:	35
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	37

1. A játék.....	37
Feladatok.....	37
Tevékenységek.....	38
A fejlesztés várható eredményei:	38
Módszertani alapelvek	38
A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal.....	39
2. Verselés, mesélés	39
Feladatok.....	40
Tevékenységek.....	40
A fejlesztés várható eredményei	40
Módszertani alapelvek	41
A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel.....	41
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	41
Feladatok.....	42
A fejlesztés várható eredményei	43
Az ének, a zene, az énekes játék és a gyermektánc kapcsolata más nevelési területekkel.....	43
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	44
Feladatok.....	44
Tevékenységek.....	45
Módszertani alapelvek	45
A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka kapcsolata más nevelési területekkel	46
5. Mozgás.....	46
Feladatok.....	46
Tevékenységek.....	47
A fejlesztés várható eredményei	47
Módszertani alapelvek	48
A mozgás kapcsolata más nevelési területekkel	48
6. A külső világ tevékeny megismerése.....	48
A természeti és társadalmi környezet megismerése.....	49
Feladatok.....	49
Tevékenységek.....	50
A fejlesztés várható eredményei	50
Matematikai tapasztalatok szerzése	50
Feladatok.....	51
Tevékenységek.....	51
Környezetalkítás, környezetvédelem	52
Feladatok.....	52
Tevékenységek.....	52
A fejlesztés várható eredményei	53
Módszertani alapelvek	53
7. Munka jellegű tevékenységek.....	53
Feladatok.....	54
Munka jellegű tevékenységek.....	54
A fejlesztés várható eredményei	55
Módszertani alapelvek	55
A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal	55
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	56
Feladatok.....	56
A fejlesztés várható eredményei	57
Módszertani alapelvek	58
9. Differenciálás, képességfejlesztés.....	58
Feladatok:.....	58
A megvalósulás formája	58

Módszertani alapelvek	59
10. Az óvodai alapellátáson túli foglalkoztatás	59
Feladatok.....	59
Tevékenységek.....	59
Módszertani alapelvek	60
Kapcsolata más nevelési területekkel	60
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	60
VII. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI FELADATAI.....	61
Feladatok.....	64
Kapcsolattartás a gyermekvédelem érvényesítésére	64
VIII. AZ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE – MÓDSZERTANI KULTÚRA.....	65
A gyermekek játéktevékenységének minimális eszközsüksége	67
Építő, konstruáló játékok:	68
Szabály játékok, értelmi képességeket, kreativitást fejlesztő játékok:	68
LEGITIMÁCIÓ	70
MELLÉKLET	71

TÖRVÉNYESSÉGI HÁTTÉR

Alapító Okirat

Működési Engedély

Törvények:

- Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.)
<http://www.kormany.hu>
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2020.évi LXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi törvény módosításáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2011.évi CXC. törvény az államháztartásról
- 2019. évi LXXI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
- 1993. évi LXXIX. törvény és életben lévő módosításai a közoktatásról
- 1997. évi XXXI. törvény és módosításai a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990.évi IV. törvény a Lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról
- 2012. évi CCXV. törvény Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról {MK 2012/180. (XII.27.)}
- 2012. évi CLXXXVIII. törvény A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről {MK 2012/164 (2012. XII.7.)}
- Egyházi Törvénykönyv
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai

Rendeletek:

- 363/2012. (XII.17.) Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Kormányrendelet
- 137/2018. (VII.25) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 229/2012. Kormányrendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet módosítása
- 275/2019. (XI.21.) Korm.rendelet Az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 321/2019.(XII.19.) Korm. rendelet az egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 326/2013.(VIII.30) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 24/2020. (II.24.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet módosításáról
- 34/2019.(XII.30) EMMI rendelet A közneveléssel összefüggésben egyes miniszteri rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről
- 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet A gyermekvédelmi és gyámügyi feladatok- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet A pedagógiai- szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

I. BEVEZETÉS

A katolikus óvoda a katolikus köznevelés rendszerének első láncszeme. Szakmailag önálló nevelési intézmény. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására irányul az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával. Ennek alapja az egyház missziós küldetése: „...tegyetek tanítványommá minden népet!” (Mt. 28, 19)

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek érzelmi nevelésére.

Óvodánkban az alapvető feladatok megegyeznek az ágazati irányítású óvodák feladataival, ám kibővülnek. A nevelésben megkeressük a párhuzamokat a meglévő ismeretek és a keresztény szellemiség között.

A hit Isten ajándéka, a gyermeket körülvevő felnőttek hatására alakul, erősödik. A gyermekek egy része az óvodában szerzi első vallásos élményeit a felnőttek életpéldájából. A hit ébresztése, a hit felé nevelés a személyiségfejlődési folyamat része, melyhez az egyházi év ünnepei keretet adnak.

Pedagógiai Programunk az osztott, részben osztott és az osztatlan óvodai csoportokban egyaránt alkalmazható.

Az óvoda szerepe a gyermeknevelés folyamatában meghatározó, ezért fontosnak tartjuk, hogy minden munkatárs

„...mind mélyebben elmélkedjék
saját létének és küldetésének misztériumáról -
hogyan világosságot, új erőt és örömet találjon
saját küldetésének teljesítésében.”

(VI. Pál Ecclesiam Suam 7.3.)

A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé

A II. Vatikáni Zsinat kiemelten foglalkozott a katolikus nevelés létjogosultságával, jelentőségével, és állásfoglalást dokumentumban tette ismertté. „Az egyháznak is feladata a nevelés, ... mert nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek a teljességére eljussanak.” (Gravissimum Educationis Momentum).

A gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére irányuló neveléssel párhuzamosan megvetjük a hit alapjait. Stabil értékrendet kínálunk a Krisztusi tanítás fényében, melyhez az egész alkalmazotti közösség katolikus küldetéstudata társul a fenntartó által megfogalmazott elvárások tükrében.

Nevelő, oktató munkánkban építünk a magyar óvodapedagógia hagyományaira, az egyház 2000 éves értékeire, a nemzeti sajátosságokra és hagyományokra, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire - biztosítva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát. Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, méltóságát, jogait, érdekeit, biztosítjuk az esélyegyenlőséget a színvonalas nevelésre.

A kapcsolattartás folyamán segítjük a családokat az igaz értékek megtalálására. Nyitottak vagyunk mindazok felé, akik elfogadják az óvodánk katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkezőknél tiszteletben tartjuk saját vallási szokásaikat.

A gyermek Isten ajándéka, akiben szellemi, testi, lelki értékeket rejtett el. A szülők gyermeknevelési feladatainak teljesítéséhez az óvodapedagógusok kiemelkedő segítséget nyújtanak felhasználva azokat az eszközöket, amelyek a természetfeletti céljához közelebb segítik.

„Azokat, akiket megkereszteltek, arra kell nevelni, hogy a keresztény élet újdonságát az igazságosság és az igazság szentségének jegyében éljék meg. Annak, hogy katolikus neveltetés létezik, az az oka, hogy Jézus létezik, és az Ő Evangéliuma szolgálatára áll az embereknek.” (Szent II. János Pál: A katolikus oktatás központi kérdése)

1. A nevelésre irányuló elveink

1. A. Általános nevelési elveink

- A gyermekek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége.
- A gyermekek személyiségének, méltóságának és jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszköztárával érvényesítjük.
- Minden gyermek számára szeretetteljes gondoskodást, védelmet, azonos esélyt nyújtunk a nevelés folyamatában.
- A gyermekek képességeinek, személyiségének kibontakoztatásakor az egyéni és életkori sajátosságokat vesszük figyelembe.
- Az innovatív pedagógiai törekvések mellett a hagyományos értékek megőrzésére törekszünk a módszertani szabadság biztosításával.
- Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, ennek érdekében a kölcsönös bizalom kiépítésére, együttműködésre törekszünk a diszkréció megtartásával.
- Az óvodapedagógus kulcs-szerepe mellett az óvoda minden dolgozója mint a gyermekek számára a keresztény értékek képviselője és a szülőföld iránti elkötelezettség tekintetében.

1. B. A helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink, értékrendünk

- A hit felébresztése, fejlesztése a gyermekek életkorához igazodóan valósul meg a nevelésben részt vevő felnőttek mintája nyomán kegyelmi ajándékként.
- A szülőkkel való jó kapcsolat alakításának és építésének érdekében keressük és kihasználjuk azokat a lehetőségeket, alkalmakat, amelyek a gyermeknevelés hatékonyságát szolgálják.
- A vallásos nevelés alapjának tekintjük a szeretetet, a bizalmat, az elfogadást, a megbecsülést, a tiszteletet – mint keresztény értékeket.
- Állandó értékrendet képviselünk az erkölcsi nevelés érdekében, amely korlátokat a gyermekek fejlődése és védelme érdekében tartalmazhat.
- Segítjük a nemzetiséghez tartozó, a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, felzárkóztatását, önazonosságuk megőrzését.
- A gyermekek élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzése érdekében a természetes környezetben kihasználunk minden lehetőséget.
- A hazaszeretetre nevelést a lakóhely megismerése, és az ünneplések mellett a felnőttek munkájának megismertetésére, megszerettetésére, tiszteletére és megbecsülésére alapozzuk.
- Az egyéni képességek fejlesztése, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás megerősítést nyer a képességfejlesztő foglalkozások keretein belül is.
- Óvodánk kialakult értékeinek, városunkban elfoglalt helyének megőrzésére törekszünk a gyermeknevelő tevékenységünkkel.

2. Az óvodánk nevelési célja

Óvodánk nevelési célja a gyermeki személyiség fejlesztése, a keresztény hit felébresztése, vallás erkölcsi nevelés biztosítása, az életre való felkészítés.

Célunk elérése a gyermekek egyéni sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével, a családi nevelésre alapozva, tevékenységeken keresztül valósul meg az óvodai élet minden területén.

Célunk:

- a (2,5) 3 –6 éves korú gyermekek testi, lelki, szellemi, szociális szükségleteinek kielégítése.
- szeretetteljes, elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó légkör kialakítása.
- a családi nevelés kiegészítése, segítése.
- a hit felébresztése és a gyermekek életkorához mért fejlesztése.
- az iskolai tanulást sikeressé tevő képességek és készségek tudatos és tervszerű kialakítása, fejlesztése.

A vegyes életkorú csoport a különböző életkorú és fejlődési ütemű gyermekek számára olyan szociális és tanulási környezet, ami a nevelési hatások érvényesülését kedvezően befolyásolja (példaadás, utánzás, alkalmazkodás, segítőkészség, törődés stb.). Lehetővé teszi a gyermekközpontúság érvényesülését, a testvérpárok együttlétét, ezáltal is erősítve a családhoz tartozást.

Sajnos, évről évre egyre több a beszédproblémával, beszédzavarral küzdő gyermekek száma. Ennek segítésére a *logopédus* elsősorban a nagycsoportos, beszédproblémáktól „szenvető” gyermekekkel foglalkozik. Segítséget ad a beszédhibák korai felismeréséhez, a javított hangok rögzítésére a gyakorlás módjához.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekképünk

A gyermek: Isten ajándéka. Egyszeri, soha nem ismétlődő individuum, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, fejlődő személyiség, egyénenként változó testi és lelki szükségletekkel a fogantatás pillanatától kezdődően.

Igénye, hogy szeressék és ő is szerethessen. A biztonságot és a kiegyensúlyozottságot adó, befogadó légkörben fejlődik és kiteljesedik egész személyisége.

A feléje áradó szeretet, figyelem, gondoskodás, bizalom, öröm, tisztelet, megbecsülés kedvezően hat a fejlődésére. Legfőbb tevékenységében, a játékban mindez visszatükröződik, megerősítést nyer.

A sokszínű tevékenység, a kiemelt szerepet betöltő játék a fejlődés és fejlesztés sajátos eszköze, ami magában hordozza az ismeretszerzést, a tapasztalás során a műveltségtartalmak közvetítését.

A környezet mintái, normái a fokozatos megismerést, elfogadást követően beépülnek a gyermeki személyiségbe. A nemi szerepek kialakulása, megerősödése is segíti az önkifejezést: megtalálja helyét és szerepét az őt elfogadó légkörben, alkalmazkodik, segítőkész, önzetlen. Felfedezi és megbecsüli a belső tulajdonságokban rejlő értékeket. Tisztelettel viselkedik a társai és a felnőttek iránt. Nyitott a különböző kultúrákat közvetítő emberek felé, elfogadó magatartást tanúsít mások felé. Mindez előmozdítja a különböző közösségekbe történő beilleszkedést (iskola, egyházközség...).

Az óvodai nevelés folyamata és tárgyi feltételrendszere segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását, megerősödését. Csodálatot és érdeklődést mutat a teremtett világ, a természeti és társadalmi környezet iránt, felfedezi és értékeli a szépet, az igazat, a jót.

Mindenben Isten gondviselő szeretetét tapasztalja meg, ez visszatükröződik lényében és erényes cselekedetekre ösztönzi.

„Semmi sem nehéz annak, aki szeret!
Szeress, és megtehetsz mindent!”

(Szent Ágoston)

2. Az óvodaképünk

Óvodánkat a társadalmi változások következményeként vallásos szülők kezdeményezésére és a volt egyházi ingatlanok visszaigénylésének lehetőségével alapította a Katolikus Egyház 1991-ben.

100 férőhelyes óvodánkban a kihasználtság megfelelő.

Katolikus szellemben neveljük a (2,5) 3 - 6 éves korú gyermekeket az óvoda óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő feladatainak ellátásával. Ezen funkciók teljesülésével megteremtődik a következő életszakaszba való átlépés. Nagy teret szentelünk az érzelmi és szociális nevelésnek, ami a hitre való nyitottság sajátos légkörét biztosítja. Ezen életkorú gyermekeket kíváncsiság és tevékenységi vágy jellemzi. Erre építve megismertetjük a keresztény értékeket, erkölcsi tulajdonságokat, megteremtjük a szeretet megélésének, elfogadásának és viszonzásának lehetőségeit. Nem adunk teret előítéletek kibontakozásának. Megérezzetjük, hogy mindennek a magva az öröm és a béke, amit átszó a remény, a bizalom és a biztonság, a szeretet, az együttérzés, a segítőkészség és a hála.

Tudjuk, hogy nevelési céljainkat csak a szülőkkel karöltve érhetjük el, közösen vagyunk felelősek a gyermekek harmonikus fejlődéséért.

Óvodánk védőszentje Szent Anna, aki a családi élet megszentelésével, hűségével példát adott a gyermeknevelésben a katolikus családok (szülők, nagyszülők) és a pedagógusok számára egyaránt.

Az óvodai nevelésben az óvodapedagógus a kulcs. A gyermeknevelés eredményességét a pedagógus és a nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája biztosítja.

Ezt megalapozza a nyugalom, bensőséges hangulat, segíteni akarás az óvodapedagógus - gyermek, óvodapedagógus - szülő, gyermek - gyermek és nem utolsó sorban a munkatársak egymáshoz fűződő kapcsolata.

Óvodánk nyitott minden család felé. Vallási, nemzetiségi hovatartozás nélkül minden gyermeket fogadunk, amennyiben a szülők elfogadják az óvodánkban folyó katolikus szellemű nevelést. Tiszteletben tartjuk a más felekezethez tartozó családokból érkező gyermekek vallási szokásait, elmélyítésének igényét segítjük protestáns hitoktatók közreműködésével. Befogadó nevelésünk alapja Istentől kapott feladatunk, hogy szeretettel forduljunk minden ember felé, és az integrálódás mellett is támogassuk az önazonosság megőrzésére irányuló törekvéseket.

A katolikus szellemű óvodai nevelésre igényt tartanak a szülők, ezt a beiratott gyermekek száma igazolja. A családok egy része vallásos életet él. Mások nem vallásgyakorlók, de a gyermekeik számára szeretnék biztosítani a keresztény vallás megismerésének lehetőségét. Olyan családokból is érkeznek óvodánkba gyermekek, akik a lakóhelyükhöz eső legközelebbi óvodát választják és elfogadják a nálunk folyó nevelést. A családokban közös, hogy olyan környezetben látják biztonságban gyermekeiket, ahol az értékek: szeretet, megértés, segítőkészség, jóság, igazság, szépség valóságát élhetik meg gyermekeikkel együtt.

Óvodánk dolgozói keresztény elkötelezettségükkel példaképpé válhatnak a Krisztussal való hívő kapcsolat kialakítására.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

1. Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvoda pedagógiai programja meghatározza:

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségéhez.
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket,
- h) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket

Az óvodai nevelés általános feladatai az óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő feladatok a katolikus óvodánkban a gyermekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítését szolgálják. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- a hit felébresztése, a hitre nevelés erősítése.

A célok és a feladatok egymásra épülnek, összefüggenek, a tevékenységek átszövik az óvodai nevelésünk teljes rendszerét.

A megvalósulás alapja az óvodapedagógus által helyesen megválasztott módszerek és eszközök alkalmazása.

2. Az óvodánk nevelési feladatai

Terület	Cél	Feladat
Katolikus szellemű nevelés	1.Szereteten alapuló kapcsolatok kialakítása, megerősítése és az önazonosság megőrzésének segítése.	1.Érzelmi biztonság megteremtése, mintaadás, összetartozás élményének erősítése, önazonosság megőrzése.

	<p>2. Erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása, megerősítése, a gyermeki jellem formálása.</p> <p>3. Hitébresztés, hit felé növelő nevelés.</p>	<p>2. Lehetőség teremtése az öröm, hála, bizalom, vigasztalás, bocsánatkérés megélésére. Elfogadásra, segítőkészre, tiszteletre, megbecsülésre, áldozatvállalásra, lemondásra nevelés.</p> <p>3. Keresztény értékek, hitbeli ismeretek és vallásgyakorlás életkorhoz igazítása. Imádságos lelkület kialakítása.</p>
<p>Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés</p>	<p>1. Tiszta, szép beszéd kialakítása, megerősítése.</p> <p>2. Beszédre ösztönző légkör megteremtése.</p> <p>3. Aktualitásnak megfelelő kommunikáció elsajátítása.</p> <p>4. Anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.</p> <p>5. Szókincsgyarapítás.</p> <p>6. Értelmi képességek és kreativitás fejlesztése, alkotókedv kibontakoztatása.</p>	<p>1. Példamutató beszéd, követésre méltó nyelvhasználat.</p> <p>2. Beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása, válaszadás a gyermeki kérdésekre, a gyermeki válaszok meghallgatása. Párbeszédes helyzetek teremtése. Nyelvhelyességre törekvés a javítgatás elkerülésével.</p> <p>3. Érzelem, hangulat, indulat verbális és metakommunikációs kifejezése.</p> <p>4. Élménynyújtás, tapasztalatszerzés népi mondókák, népmesék, népi- és nyelvi játékok által.</p> <p>5. Beszélgetés, mondókázás, mesélés, bábozás, könyv nézegetése.</p> <p>6. A meglévő ismeretek bővítése, rendszerezése, összefüggések felfedeztetése, különböző önálló és közös tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás, tapasztalás lehetőségének biztosítása.</p>
<p>Egészséges életmód alakítása</p>	<p>1. A gyermekek testi fejlődésének elősegítése, szükségleteinek kielégítése.</p>	<p>1. Gondozás, egészségmegőrzés: étkezés, tisztálkodás, öltözködés, pihenés szokásainak alakítása, megerősítése. Komfortérzet kialakítása, megőrzése. Egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása.</p> <p>Mozgás igényének felébresztése és a mozgáskedv</p>

	<p>2. Egészséges és biztonságos környezet kialakítása.</p> <p>3. Prevenció és korrekció</p>	<p>fenntartása; mozgásszükséglet kielégítése; mozgáskoordináció kialakulásának segítése, edzés.</p> <p>2. Környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.</p> <p>3. Az egészséges életvitel alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése. Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, megerősítése. Betegségmegelőzés, szülői szemléletformálás, szokásalakítás. Együttműködés szakemberekkel.</p>
<p>Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés</p>	<p>1. Érzelmi biztonság, elfogadó, támogató légkör megteremtése.</p> <p>2. Derűs, kiegyensúlyozott, nyitott személyiséggé nevelés.</p> <p>3. Társas együttműködés igénye.</p> <p>4. A szociális érzékenység fejlesztése.</p>	<p>1. Beszoktatás, visszaszoktatás megkönnyítése kedvező érzelmi hatásokkal.</p> <p>2. A felnőttek modell-értékű kommunikációja, viselkedése, bánásmódja. A személyiség tiszteletben tartása a pedagógiai intézkedések érvényesítésében. Szokás-és normarendszer megalapozása, szabály- és feladattudat megerősítése.</p> <p>3. Kapcsolatok kialakításának előmozdítása, ápolása, elmélyítése. A különbözőségek elfogadására, türelemre, tiszteletre, együttműködésre, megbocsátásra nevelés.</p> <p>4. Én-tudat alakulásához az önkifejező és önérvényesítő törekvések kezelése. Törődés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, együttérzés, őszinteség, áldozatvállalás megerősítése.</p>

	<p>5. Egyéni bánásmód alkalmazása, tehetség-gondozás, felzárkóztatás. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítése.</p> <p>6. Hagyományok ápolása, hazaszeretetre nevelés.</p>	<p>5. Sajátos törődés a tehetséges és a hátrányos helyzetű gyermekkel – szükség esetén külső szakember közreműködésével. A rendszeres óvodába járás szorgalmazása; egyénre szabott fejlesztés; differenciálás.</p> <p>6. Közösségformálás az ünnepek, rendezvények, jeles napok élményével A szülőföldhöz való kötődés erősítése.</p>
--	--	---

3. Katolikus szellemű nevelésünk

Óvodánkban a nevelés vallásos szemléletben valósul meg, az egész napot áthatja a keresztény lelkeség. A katolikus szellemű nevelés színtere a közösség, a szereteten alapuló kapcsolatok, melyben meghatározó az óvodapedagógus és munkatársai személyisége. Az óvoda dolgozói mintát jelentenek a gyermekek számára, akik a felebaráti szeretet hordozói és közvetítői.

Feltétele, hogy az óvodánk dolgozói a mindennapokban is tanúságot tegyenek hitükről, keresztény elkötelezettségükről a munkájuk, a viselkedésük során - a gyermekeknek követendő példát mutatva. Jelentőségét növeli, hogy a hit Isten ajándéka, nem lehet tanítani, hívő emberek példája nyomán alakul, erősödik, mélyül. Emiatt fontos, hogy az egész közösséget jellemezze az egymás iránti tisztelet, megbecsülés, segítőkészség, derű, bűnbánat, lemondás, áldozatvállalás.

Fő feladatunk a gyermekek elfogadása, személyiségük kibontakoztatása, a hit felébresztése és életkorhoz mért fejlesztése, keresztény értékek megismertetése, átörökítése.

„Az ember hit nélkül olyan, mint a vándor cél nélkül!” (Szent Ágoston)

A katolikus szellemű nevelés az egész napot átszövi, integráltan van jelen, komplex módon valósul meg. Alapja a liturgikus év: a karácsonyi és húsvéti ünnepekör, valamint az évközi idő ünnepei, megemlékezései a mindennapok tervezett és spontán lehetőségei mellett.

Az óvodapedagógus feladata:

- szeretetteljes, elfogadó, biztonságot adó légkör kialakítása.
- mindennapos elcsendesedés, gyertyagyújtás - „reggeli kör” , hit felé növelő nevelés
- példaadás életével: tetteivel, szavaival, mozdulataival.
- a gyermekek bevezetése a hit-életbe, a katolikus köszönésforma használata.
- a keresztény értékek bemutatása, átörökítése.

- az ünnepek, jeles napok kiemelése a mindennapokból, érzelmi és vallási tartalommal való megtöltése.
- a keresztény erkölcs szerinti tulajdonságok, magatartás kialakítása, tudatosítása, megerősítése.
- vallási ismeretek átadása.
- imádságos lelkület kialakítása.
- missziós küldetés teljesítése, a családok meghívása az egyházköztség életébe.

Tevékenységek:

A gyermekek:

- imát mondanak étkezés előtt és után, lefekvéskor.
- „reggeli körön” és alkalmanként megfogalmazzák köszönetüket, kéréseiket fohászok, gyermeki imák keretében.
- hálát adnak.
- megcsodálják környezetüket, a teremtett világot.
- megjelennek a játékban a vallásos élmények.
- szimbolikus mozdulatokkal kísérik imájukat (összetett és imára kulcsolt kezek térdhajtás stb.).
- megnevezik a különbségeket a lakóház és Isten háza között.
- templomi szertartásokon vesznek részt.
- ismerik és használják a katolikus köszönést.
- bekapcsolódnak a liturgiába (ima, ének) és elsajátítják a helyes viselkedés szokásait.
- tudják a legfontosabb egyházi ünnepek jelentőségét.
- készülnek az ünnepekre, ünnepelnek.

A katolikus szellemű nevelést elősegítik:

- Életünk, tevékenységünk a teremtett világban.
- Közösségi kapcsolataink, viselkedési szokások.
- Spontán pedagógiai helyzetek: vidám - szomorú események, vallásos tartalmú gyermeki kérdések, megnyilatkozások.
- Megtervezett események: „reggeli kör”, lelki beszélgetések, lelkipásztor jelenléte (közös néven: hitre nevelés), születésnapok, névnapok, ünnepek, megemlékezések.
- Szervezett alkalmak: templomlátogatás, szertartásokon való részvétel, séták, megfigyelések.

Munkatársi közösségünk osztozik a keresztény világlátásban és az életvitelünkkel megvalljuk azt. A kötött szövegű imádságok mellett a fohászokban, elmélkedésekben megfogalmazzuk saját szavainkkal az érzéseinket és azt, amire a gyermekek figyelmét rá kívánjuk irányítani.

Az ünnepeket mély érzelmi tartalommal töltjük meg a katolikus hitnek és a nevelési feladatoknak megfelelően. Az egyházi ünnepekhez, a környezeti és művészeti neveléshez kapcsolódóan bibliai történetekkel is bővítjük a gyermekek ismereteit. Kiválasztásuknál figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, gazdagítjuk érzélemvilágukat, fejlesztjük értelmüket, képzeletüket.

Hálánkat, köszönetünket, kéréseinket szimbolikus mozdulatokkal is kísérfjük.

Katolikus szellemű nevelésünk elérte a célját, ha a gyermekek a hit örömeinek továbbadásával., a

megtapasztalt erkölcsi értékrendnek megfelelően fejezik ki szóban, tettben, mozdulataikkal érzéseiket, gondolataikat és követnek bennünket. Kialakul a tevékenységek elvégzése kapcsán a hála érzése, formálódik a belső „szó”, a lelkiismeret

Lelki vezetőnk, a lelkipásztor valamint a hitoktatók (protestáns) is heti rendszerességgel találkoznak a gyermekekkel. Megismertetik Jézus életét: tanítását, gyógyításait, csodatetteit. Az együttlétük örömteli, élmény-gazdag, a gyermekeket beszélgetésre, cselekvésre ösztönzi. E találkozások igen jelentősek, mert a lelkipásztor személye meghatározó a hit formálódásában, mélyülésében.

4. Az egészséges életmód alakítása

Az emberek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja az életmód. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés, alvás megszervezésével, a kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezeken alapuló szokások kialakításával, megerősítésével biztosítjuk az egészséges életmódot.

A testünk, az életünk Isten ajándéka, amit óvni, védeni, edzeni, őrizni kell és erre az egészségtudatos magatartásra, életvitelre a gyermekeket is rá kell nevelnünk. A testi élet nagy érték, mert testünkben munkálkodunk üdvösségünkért.

A testi, lelki egészség olyan adottság, amely által az emberi szervezet tökéletesen működik. Az egészséges életmód alakításában védő- és fejlesztő hatásokkal biztosítani kell, hogy a gyermek egészséges maradjon, különösen a magas cukortartalmú ételek, és italok, a magas só-és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése esetenként megfelelő szakemberek bevonásával (egészségügy, Pedagógiai Szakszolgálat, gyermekjólét).

	Testápolás	Öltözködés	Étkezés	Levegőzés, mozgás, pihenés	Környezettudatos magatartás
Óvodapedagógusok feladata					
	Felesleges	várakozási	idő	elkerülése.	
	Csoportok öltöző,	napirendjének mosdó) .	összehangolása	(közös	
	Intimitás	biztosítása.			
	Ápolt,rendelenés figye-	zett megjelemmel kísérése.	Egyéni szükséggyelembe vétele. Feltételek	letek fi-biztosítása.	Szokások alakítása
	Alaposságra	törekvés,	igényesség.	Igény kialakítása.	Környezettudatos magatartás magalapozása.
	Kialakult	szokások	következetes	betar-	tása.
		Időjárásnak megfelelő öltözék.	Étkezési kultúra alakítása. Gyakori gyümölcs és zöldségfogyasztás elősegítése.	Napi rendszeres levegőzés, mozgás. Játszóruha, pizsama,	

				tornafelszerelés használata. Kivétel: eső, köd, erős szél, - 10C-nál hidegebb levegő.	
Dajkák feladata					
	A gyermeki	önállósághoz	mért segítség.		
		Öltözőpolcok, cipős szekrény folyamatos figyelemmel kísérése.	Gyermekek étkezési igényének tiszteletben tartása.	Jelenlét, segítség, kíséret.	Egészséges, biztonságos környezet megőrzése.

Feladatok:

Az óvodapedagógus együttműködik az óvoda minden munkatársával és

- törekszik a gyermekek komfortérzetének biztosítására.
- kialakítja és betartatja a higiénés szokásokat, szabályokat.
- felméri az újonnan óvodába érkező gyermekek szokásrendjét, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és ingerszegény környezetből érkező gyermekekre.
- törekszik a felzárkóztatásra.
- a gyermekek óvodában töltött idejét tudatosan, az életkori sajátosságok és a gyermeki szükségletek figyelembe vételével tervezi és szervezi, az időkereteket rugalmasan alkalmazza.
- segíti a gyermekek testi erőinek, képességeinek és összerendezett mozgásának fejlődését.
- a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmust, napirendet, szokásrendet.
- kötött keretek között szervezi az étkezéseket a helyi sajátosságok miatt.
- megismerteti a gyermekek étrendjét a szülőkkel, megismeri a gyermekek étkezési szokásait, egyes ételek iránti érzékenységet.
- figyelemmel kíséri az étel érzékeny gyermekek egyéni étkeztetését.
- elegendő időt biztosít a különböző képességű gyermekek számára a tevékenységek egyre önállóbb elvégzéséhez.
- kialakítja a pihenés szokásrendjét, fenntartja a nyugalmat, de az alvást nem erőlteti.
- naponta biztosítja a levegőzést a szabadban mínusz 10 fokig (kivétel: eső, köd, erős szél).
- minél több tevékenységet, mozgást szervez a szabadban évszaktól függetlenül.
- figyelembe veszi a természet erőinek (napfény, levegő, víz) edző hatását és lehetőségekhez
- mérten kiküszöböli a környezeti ártalmakat.
- gondoskodik az egészséges, balesetmentes tárgyi környezetről, ellenőrzi az eszközök,
- felszerelések megfelelő állapotát, kezdeményezi a hiányok pótlását, az esetleges javítást.

- gyermekekkel együtt aktív részese a megfelelő állapot megtartásának.
- kialakítja a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat.
- az óvodában megbetegedett gyermeket elkülöníti és gondoskodik a felügyeletről a szülő érkezéséig.
- együttműködik a testi, lelki egészség megőrzését segítő szakemberekkel.

Tevékenységek

A gyermekek:

- igénylik és megélik a mozgás örömét.
- tisztálkodnak, ápolják a testüket.
- kiszolgálják önmagukat és társaikat.
- öltözködnek.
- kulturáltan étkeznek.
- ápolják és óvják egészségüket.
- pihennek.
- óvják a környezetüket.
- betartják az óvodapedagógusok által kialakított szokásokat, szabályokat.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek önállóak:

- az önkiszolgálásban, szükségletek kielégítésében.
- a tisztálkodásban: a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában.
- az öltözködésben: a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat, és a helyes sorrend megválasztásával.
- a kimerítendő étel mennyiségének megítélésében.

Megfelelően használják:

- az evőeszközöket, a játékokat és egyéb eszközöket.
- az óvoda helyiségeit.
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket.

A gyermekek tudnak:

- cipőt fűzni és kötni,
- gombolni,
- teríteni,
- hajtogatni,
- természetes testtartással ülni az asztalnál.

Ismerik:

- a kulturált étkezés szokásait,
- a zsebkendőhasználat módját,
- a rendmegőrzési tevékenységeket.

Segítenek:

- a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló teendőkben.
- a különböző önellátási tevékenységekben.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- tartsa és tartassa tiszteletben a gyermekek méltóságát, jogait!
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek az egész nap folyamán kielégíthessék szükségleteiket!
- ösztönözze a gyermekeket az önállóságra!
- törekedjen a családi és az óvodai szokások, szabályok összehangolására!
- követésre méltó modellt legyen a gyermekek számára a személyi higiéniájával, étkezési kultúrájával!
- biztosítson a gyermekeknek balesetmentes környezetet!

A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal

Az anyanyelvi neveléssel, mert az egészséges személyiségfejlődés fontos feltétele,

- hogy a gyermekek a kéréseinket, elvárásainkat megértik és szükségleteiket meg tudják fogalmazni.
- Mozgással, egészséges életmód alakításával, mert a helyes életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás, a pihenés és az alvás egyaránt a testünk karbantartását segítik elő.
- Játékkal, mert a gyermekek a játékukban reprodukálják az élményeiket, így a saját személyi higiéniájukkal kapcsolatos tevékenységeket (babamosdatás és öltöztetés, terítés, étkezés, stb.).
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert testünk, egészségünk védelme, a betegségek megelőzése, a környezet védelme érdekében szokásokat alakítunk ki.

5. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

A gyermeki személyiség optimális fejlődésének színtere a közösség. A gyermekek számára a család után az óvoda az a közeg, ahol napjaik legnagyobb részét töltik. Minden embernek alapvető szüksége a szeretet. ezért nagyon fontosnak tartjuk a szeretetteljes légkört és az állandó értékrend kialakítását, megőrzését, a befogadó nevelést gyermek és szülője, valamint a munkatársak közötti kapcsolatokban egyaránt. A befogadás és az elfogadás, a lelki szükségletek kielégítése, egymás tisztelete, az önazonosság megőrzése elengedhetetlen a közösségi életben. Ennek alapját adják a közös élményekre épülő közös tevékenységek, a szokások, a normarendszer és az ünnepek. A gyermek érzelmi beállítottságú, ez személyiségének és a közösségnek az alakulására, fejlődésére nagy hatást gyakorol. Az óvodapedagógus mellett az óvoda minden

alkalmazottjának viselkedése, bánásmódja, kommunikációja modell szerepet tölt be.

A gyermekek nevelése első sorban a családok joga és kötelessége. A családban már megszerzett erkölcsi tapasztalatok a közösségben kibővülnek (önzetlenség, együttérzés, segítőkészség, igazmondás, szelídség, figyelmesség stb.) és az esetleges negatív tulajdonságok (irigység, közömbösség, haragtartás, durvaság...) korrigálódnak a társas kapcsolatok és a közös tevékenységek nyomán.

A gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében fontosnak tartjuk a világban jelen lévő állandó értékek bemutatását, megőrzését, melyek biztonságot, igazodási pontot jelentenek.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelésre kiemelten hatást gyakorolnak a közösen megélt ünnepek, a megemlékezések, a jeles napok, az óvodai hagyományok, melyeket a gyermekek életkori sajátosságainak és valós szükségleteinek figyelembe vételével szervezünk.

Az évszakok, az ünnepek keretet adnak a gyermekek tevékenységeinek. Az ünneplés komplex lehetőség a közösség számára: tevékenykedtet, ismeretet nyújt, élményt ad, közösséget épít, ízlést formál, erkölcsi tulajdonságokat fejleszt, alakítja a személyiséget, pozitív életérzést alapoz. A tervezgetés, a készülődés, a díszítés, az ajándékkészítés, a várakozás élménye, a holnap öröme távlatot jelent a gyermekek számára. Hiszük és valljuk, hogy „az ünneplés csak annak jelent valamit, aki részt is vesz benne” (Hans-Georg Gadamer).

Az ünnep a gyermekeknek lelkes készülődés, díszítés, alkalomhoz illő öltözék, ünneplőbe öltöztetett lélek, sajátos hangulat, ünnepi érzés, megkülönböztetett figyelem, öröm, amit gyakran szeretnének átélni.

Az ünnepek, megemlékezések, a jeles napok, a hagyományok kialakulásában óvodánkban az alábbi szempontok érvényesülnek:

- a gyermeki élet hagyományos ünnepei,
- személyes ünnepek (névnap, születésnap),
- az egyházi év jelentős ünnepei,
- nemzeti ünnepek,
- világi ünnepek, világnapok,
- kirándulások,
- a szülőföld iránti kötődés erősítése.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- derűs, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot árasztó légkört teremt.
- tiszteletben tartja és tartatja a gyermekek méltóságát és jogait.
- csoportszokások kialakítására törekszik (udvariasság, önfegyelem, fegyelem...).
- tudatosítja a társadalmi elvárásokat és a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevel.
- segíti a érzések kifejezését (bizalom, szeretet, féltés), a félelmek feloldását, a beilleszkedési,

- magatartási problémák leküzdését – szükség esetén megfelelő szakember igénybe vételével.
- szem előtt tartja, hogy viselkedése minta a gyermekek számára.
- elmélyíti a pozitív erkölcsi tulajdonságokat (figyelem, türelem...) és az empátiás készséget.
- segíti a gyermekek „mi-tudatának” és kapcsolatainak alakulását, szociális érzékenységük fejlődését.
- biztosítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (BTM, HH, HHH) egyéni fejlesztését, a szociális hátrányok enyhítését.
- esélyteremtéssel előmozdítja a nemzetiséghez tartozó gyermekek beilleszkedését, az interkulturális nevelést.
- tevékenység-helyzeteket teremt párokban és mikro csoportokban.
- megalapozza az önálló gyermeki véleményalkotást, döntésképeséget.
- segíti a konfliktushelyzetek békés, minden fél számára elfogadható megoldását.
- törekszik a szemkontaktus felvételére, megtartására.
- figyelembe veszi a gyermekek aktuális érzelmeit, élményeit.
- biztosítja a szabad önkifejezés lehetőségét.
- bemutatja az óvoda és lakóhelye hagyományait.
- hangsúlyozza a keresztény ünnepek tartalmát és jelentőségét.
- megismerteti a magyarság ünnepeit, kultúráját, hagyományait.
- bensőséges ráhangolódásra törekszik az ünnepek előkészítésekor és kiemeli az örömszerzés és az ünnepi együttlét fontosságát.

Tevékenységek

A gyermekek:

- figyelnek egymásra, részt vesznek a koruknak megfelelő tevékenységekben.
- segítséget nyújtanak, együttműködnek.
- játszótársakat, barátokat választanak, viselkedésmintákat gyakorolnak.
- a játékban hasznosítják az óvodán kívül szerzett élményeket, ismereteket, tapasztalatokat.
- követik a felnőttek mintáit, útmutatásait, a társadalmi elvárásokat.
- betartják a szokásokat, szabályokat, alakul „én”- tudatuk.
- bensőséges ünneplésre készülődnek.
- köszöntenek, együtt ünnepelnek a közösséggel.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- szeretnek óvodába járni, megtalálják helyüket a közösségben.
- ismerik és használják a köznapi és a katolikus köszönésformákat. Érkezéskor, távozáskor köszönnek: „Csókolom óvó néni, szervusztok gyerekek!” Az egyházi személyeket katolikus módon köszöntik: „Dicsértessék a Jézus Krisztus! Mindörökké Ámen.”
- ismerik és használják a társadalmilag elfogadott metakommunikációs jelzéseket.
- természetes szükségletükké válik a közös tevékenykedés.

- barátságot kötnek, a közös cél érdekében párokban, mikro csoportokban együttműködnek.
- örülnek egymás és a csoport sikereinek, ébrednek közösségi öntudatuk.
- egyéni érdekeiket képesek késleltetni.
- elfogadják az alá- fölé- és mellérendeltségi viszonyokat adott szituációkban.
- véleményt nyilvánítanak, választanak és döntenek.
- bíznak önmagukban, társaikban és a felnőttekben.
- segítőkészek, udvariasak, tisztelettudóan viselkednek.
- teret nyer önkifejező törekvése teret nyer.
- erkölcsi ítélőképessége, igazságérzete pozitív irányban alakul.
- érdeklődnek a társak és a felnőttek iránt a hiányzások esetén.
- igényük van az ünneplésre, megélik a közös ünneplés örömét.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt, hogy a gyermek alapvetően érzelmi lény és feltétel nélküli szeretetre van szüksége!
- biztosítson minden gyermek számára személyes törődést, figyelmet, esélyt!
- emelje ki és erősítse a gyermekek pozitív tulajdonságait!
- legyen követendő minta a gyermekek számára a viselkedésével!
- segítse a barátságok elmélyülését!
- az ünnepeket az aktualitásoknak megfelelően úgy készítse elő, hogy megélésük a családban teljedhessék ki!
- tartsa tiszteletben a családok felekezeti hovatartozását, ünneplési szokásait!
- gyermekvédelmi feladatait hivatásbeli kötelességként végezze!

6. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok, jeles napok

CSOPORTOKBAN	CSOPORTOKBAN ÉS KÖZÖSEN IS
Születésnapok	Tanévnyitó és hálaadó szentmise
Névnapok, védőszentek	Hálaadás a terményekért
Kirándulások	Október 23.
Munka- és játszódelutánok	Szent Miklós napja
Mindenszentek - Halottak napja	Advent
Vízkereszt - házáldás	Karácsony
Szent Balázs napja –, Balázsáldás	Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe
Farsangi mulatság	Március 15.
Nagyböjt	Húsvét
„Tavaszi koszorú”	Apák napja
Nagycsoportosok búcsúzása –	Gyermeknap

búcsúztatása Pünkösd	- „hétpróba” - családos játszó délután Jeles napok
-------------------------	--

A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Katolikus szellemű neveléssel, mert az érzelmi biztonság, az elfogadottság a hitre való nyitottság sajátos légkörét teremti meg és az alapvető erkölcsi tulajdonságok kialakulását a társas kapcsolatok teszik lehetővé.
- Anyanyelvi neveléssel, mert a tevékenységeket, élethelyzeteket beszéd, párbeszéd kíséri.
- Játékkal, mert a játékban megjelenítik élményeiket, tapasztalataikat, érzelmeiket,
- gyakorolják és elmélyítik a gyermekek a kapcsolataikat és a viselkedési szabályokat.
- Külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, mert megismertetjük és megszerettetjük szűkebb, majd egyre tágabb környezetünket, lakóhelyünket, értékeinket.
- Munka jellegű tevékenységekkel, mert a közösségért végzik és a munka eredményét látva
- megtapasztalják annak fontosságát, örömet és értékét.

7. Az anyanyelvi , az értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelv használata, a kommunikáció a nevelés egész folyamatának, az óvodai élet minden mozzanatának szerves része. Kiemelkedik ezért a feladatok sorában a példamutató beszéd, a beszédre és meghallgatásra ösztönző környezet kialakítása és fenntartása, a szabályközvetítés, a helyes beszédre nevelés a javítgatások elkerülésével. Az anyanyelv ismerete, szeretete, megbecsülése, használata a metakommunikációs eszközökkel kiegészülve segíti a gyermekek önkifejezését, gondolkodását. Mélyíti az érzelmeiket, fejleszti az erkölcsi érzéket, felkészít a különféle tevékenységekben, élethelyzetekben való kommunikációra.

A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermekek környezetükkel való érintkezésének, az önkifejezésüknek, a gondolkodásuknak meghatározó eszköze. A beszéd által növekszik a gyermekek biztonságérzete, tájékozottsága, gazdagodnak az ismereteik. A helyes és szép beszéd mélyíti az érzelmeiket és fejleszti az erkölcsi érzéket. A beszédkapcsolatok kialakulásának az alapja a beszédre ösztönző környezet. A gyermekek így megnyílnak, kialakul beszédkedvük, gyarapodik szókincsük.

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, hozzájárul a gyermekek fejlődéséhez, önkifejezéséhez, ismereteinek bővüléséhez.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- oldott, beszédre ösztönző és meghallgatni tudó légkört teremt a gyermekek beszédkedvének

kibontakoztatására, fenntartására

- meghallgatja a gyermekeket, választ ad a kérdésekre, fenntartja a gyermekek kommunikációs kedvét.
- tudatosan ösztönözi a gyermekeket beszédre, gondolkodásra. beszéde érthető, követésre méltó: nyelvhasználata kifogástalan, egyszerű, de változatos a mondatszerkesztése, alkalmazza a nonverbális eszközöket (mimika, gesztikuláció, tekintet).
- értékrendet közvetít és vár el az anyanyelv használatával.
- kommunikációs helyzeteket teremt, segíti a párbeszéd és magázódás kialakulását.
- figyelembe veszi az egyéni beszédsajátosságokat és differenciáltan fejleszti a gyermekek beszédképességét.
- értelmezi az ismeretlen szavakat, kifejezéseket (mesei, népies vagy tájnyelvi szavak), nyelvi fordulatokat.
- felismeri a beszédhibákat, szükség esetén a logopédushoz irányítja a gyermeket.
- együttműködik a logopédussal.
- a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, élményeire, tapasztalataira és ismereteire épít és változatos tevékenységeket biztosít.
- értelmi fejlesztést, nevelést valósít meg az ösztönző környezet megteremtésével.
- spontán és tervezett tapasztalatszerzést, rendszerezést tesz lehetővé.
- a gyermekek egyéni sajátosságainak, fejlődési ütemének megfelelően jártasságokat, készségeket alapoz meg.

Tevékenységek

A gyermekek

- gondolataikat mondatokban közlik.
- megértik a közölt információkat.
- bátran, szívesen beszélnek, beszélgetnek társaikkal és a felnőttekkel.
- szókincsük életkorának megfelelő.
- elmondják élményeiket, megfogalmazzák véleményüket.
- a kommunikációt kapcsolatfelvételre is használják.
- tudnak szemkontaktust tartani.
- mondókáznak, verset, mesét, egyszerű történetet mondanak.
- báboznak, dramatizálnak, egyénileg előadnak ismert, vagy önmaguk által kitalált történetet, mesét.
- óvodába érkezéskor és távozáskor tisztelettudóan köszönnek a felnőtteknek és társaiknak: „Csókolom óvó néni, szervusztok gyerekek!” Az egyházi személyeket katolikus módon köszöntik: „Dicsértessék a Jézus Krisztus! Mindörökké Ámen.”
- kapcsolattartásukban használják az udvariassági kifejezéseket, magázódást (kérem, köszönöm, légy szíves, legyen szíves).
- kisebbséghez tartozóként és migránsként is megértik az óvodai élethez szükséges alapvető kifejezéseket, megértetik magukat.
- érdeklődnek, tevékenykednek, tapasztalatokat szereznek.
- alkalmazzák az ismereteket, tapasztalatokat, közben fejlődnek gondolkodási műveleteik.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- legyen követésre méltó modell, minta a gyermekek számára!
- törekedjen a beszélgetésre készítő, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítására és fenntartására, a gyermekek meghallgatására!
- ösztönözze a gyermekeket mások türelmes meghallgatására!
- a bátorítanabb, zárkózottabb gyermekeket is vonja be a beszélgetésekbe!

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés kapcsolata más nevelési feladatokkal

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés az óvodai nevelésünk egészét áthatja, jelen van minden nevelési területen.

Kiemelten kapcsolatban van:

- a játékkal, mert a tevékenységeket beszéd, beszélgetés, tervezés és alkotás kíséri. A szabadjáték és a szimbolikus játék során a gyermekeknek alkalmuk van arra, hogy tervezzenek, gondolkodjanak, tapasztalatot szerezzenek, kísérletezzenek, felismerjék és gyakorolják a különböző beszédhelyzetekhez illő beszédmódokat: tegezés, magázódás (család, óvoda, bevásárlás, orvosi rendelő, fodrász stb.) Anyanyelvi és hangfejlesztő játékokat kezdeményezünk (pl. állatok, járművek hangjának utánzása), ezek felhasználhatók emlékezet és képzelet fejlesztésére, gondolkodásra, a beszédhangok megkülönböztetésére, rögzítésére. Ezekre a játékokra a beszédhibás gyermekek számának növekedése miatt is nagy szükség van.
- az érzelmi neveléssel és szocializációval, mert a közös tevékenységek során alakul, fejlődik a párbeszéd, az egymásra figyelés, a szóbeli segítség, dicséret, bátorítás, ami a társas kapcsolatok erősödését is szolgálja.
- verssel, mesével, mert az irodalmi szövegek a szókészlet gyarapításával, nyelvi fordulatok megismertetésével, hangutánzással gazdagítják a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét. Dramatizálás, bábjáték biztosítja az újra átélést és egyúttal fejleszti a nyelvi emlékezetet, lehetőséget ad a párbeszéd, az összefüggő beszéd gyakorlására.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvodánk szerkezetének bemutatása

Óvodánk neve, címe	Gyermekcsoportok száma	Óvodapedagógusok száma	Dajkák száma	Kisegítő dolgozók	Külső munkatársak
Szent Anna				1 fő óvoda-	Logopédus

Római Katolikus Óvoda 8500 Pápa, Zimmermann u. 10.	5	11	5	titkár 1 fő pedagógiai asszisztens 2 fő konyhai dolgozó 1 fő fűtő-karbantartó, udvari munkás	Gyermekorvos Védőnő Fogorvos Hitoktatók
--	---	----	---	---	--

Óvodánkban a férőhelyek száma: 100 fő, az Alapító Okirat és a Működési engedély szerint 125 fő-ig, vehető fel gyermek.

Óvodánkban a *gyermekcsoportok kor szerinti összetétele: vegyes életkorú*, osztatlan csoportok, melyek kialakításakor az arányosságra törekszünk, ám ez minden évben az új beíratás függvényében valósulhat meg.

Az egyes *csoportok létszámának* meghatározásakor a törvényi szabályozást figyelembe vesszük.

2. Személyi feltételek

Biztosítottak a törvény által előírt személyi feltételek a gyermekek neveléséhez.

Óvodánk dolgozóinak száma: 21 fő.

Az óvoda élén egy fő függetlenített óvodavezető áll.

Óvodánk önálló gazdasági egység, a gazdasági ügyek, az adminisztratív feladatok ellátása az óvodatitkár- gazdasági vezető munkakörébe tartoznak.

Az óvodai nevelés folyamatában az óvodapedagógus kulcs-szerepet tölt be és folyamatos a jelenléte a teljes nyitva tartás alatt. Az óvodapedagógus tevékenysége, és az óvoda működését segítő nem pedagógusdolgozók összehangolt munkája egyaránt hozzájárul a nevelés eredményességéhez.

A segítő munkatársakkal együtt a jelenléte, tevékenysége, elfogadó, segítő, támogató attitűdje, kapcsolattartása mintát jelent a gyermekek számára. Magatartásukkal, teljes lényükkel, beszédstílusukkal, értékrendjükkel hatást gyakorolnak a gyermekekre.

Óvodánkban elősegítjük a továbbképzést, a hospitálást, az óvodapedagógusok és a segítő munkatársak szakmai fejlődését, nézeteik kifejtését, megvitatását, a megújulást.

Tanévnyitó és tanévzáró értekezleteken kívül szükség szerint megbeszéljük az aktuális feladatokat, az esetleges problémák felmerülésekor közösen keressük a megoldás lehetőségét.

(Pl. a havi „lelki összejövetel” egyben nevelési értekezlet, munkatársi megbeszélés, mivel minden óvodai dolgozó jelen van.)

A beszédhibás gyermekekkel *logopédus* foglalkozik. Elsősorban a rászoruló nagycsoportos, iskolába készülő gyermekek járnak a foglalkozásokra.

A *dajka* munkakörben foglalkoztatottak mindannyian szakképesítéssel rendelkeznek, tudatosan segítik az óvodapedagógusok gondozó- nevelő munkáját. Az épületen belüli takarítás munkálatai is a munkakörükbe

tartoznak.

A pedagógiai asszisztens feladata az intézményben folyó pedagógiai munka segítése, a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátása.

A melegítőkonyhánkon az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátását *konyhai alkalmazottak* végzik.

A fűtési, karbantartási feladatok, valamint a kézbesítés és a gondnoki teendők ellátása *a fűtő-karbantartó, udvari munkás* tevékenységi körébe tartoznak.

Óvodánk munkatársi közösségére jellemző a hitelesség, a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, szeretete. Hivatásuk gyakorlásával keresztény értékrendet képviselnek egymás, a gyermekek és családjaik valamint a település irányában. Minden munkatárs tudatában van annak, hogy egész személyiségével nevel, mintaszerepet tölt be magatartásával, megjelenésével, cselekedeteivel, megnyilatkozásaival egyaránt.

Ezért fontos az elhivatottság, aktivitás, önállóság, tudatosság, kezdeményezés, és felelősségérzet. Igény a szakmai, emberi, lelki, hitbeli megerősödés, megújulás. Az intézményi nevelő-közösség tagjaként kölcsönös tiszteletet, megbecsülést, segítőkészséget, együttműködést tanúsítanak, hatékony munkakapcsolatot alakítanak ki és ápolnak, mérlegelik a visszajelzéseket. A felmerülő konfliktusok kulturált megoldására törekszenek a hivatásukhoz méltóan.

3. Tárgyi feltételek

Óvodánk a belvárosban lévő 2 szintes épületben található.

Épületünkben biztosított:

- csoportszoba - öt gyermekcsoport számára
- óvodavezetői iroda
- óvodavezető-helyettesi iroda
- óvodatitkár-gazdasági vezetői iroda
- nevelőtestületi szoba
- gyermeköltöző
- gyermekmosdó – WC
- logopédiai foglalkoztató
- orvosi szoba és elkülönítő
- só szoba
- melegítő konyha és kiszolgáló helyiségek
- tornaterem
- udvari játéktároló és mosdó.

Óvodánk udvara zárt és a gyermeklétszámhoz mérten megfelelő alapterületű. A szabad levegőn való játékra bőséges lehetőséget kínál.

Óvodánk saját konyhával nem rendelkezik (melegítőkonyha van), a központi óvodai konyháról szállítják az ételt.

Szakmai eszközökből az óvodánk ellátottsága jónak mondható. A hiányok pótlása folyamatosan történik (óvodapedagógusok munkájával, költségvetés által biztosított összegből történő vásárlással, szülői támogatással, pályázatokon való részvétellel).

A játékeszközök, gyermekkönyvek évente bővítésre kerülnek. Szakkönyvek, folyóiratok beszerzése az óvodai könyvtár számára folyamatos.

Az óvodánk eszközrendszere a gyermekek biztonságát, kényelmét, mozgás- és játékgényének kielégítését, egészségük megőrzését, fejlődését szolgálja. Az óvoda eszközei, berendezései és helyiségei biztosítják a munkatársak megfelelő munkakörnyezetét és a szülőkkel való kapcsolattartás lehetőségét.

4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodai nevelésünkben a feladatok szerteágazóak. Az egymásra épülő, egymást kiegészítő, és egymással összefüggő tevékenységek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

A gyermekek óvodai életének megszervezésében kiemelt szerepe van az óvodapedagógusnak az elfogadó, segítő, támogató magatartásával, attitűdjével, mivel ezáltal is nevel és minta szerepet tölt be a segítő munkatársakkal együttműködve. A családi nevelés kiegészítéseként és a családok sajátos igényeihez igazított segítségnyújtás (intervenciós gyakorlat) hozzájárul a gyermek személyiségének kibontakoztatásához, önállóságának fejlődéséhez.

4. A. Az alapvető keretek

Óvodai nevelésünkhöz a heti nyitvatartási időn belül a hetirend és a napirend biztosítja a megfelelő kereteket. A napirendben a gondozásnak kiemelt szerepe van, mivel az óvodapedagógus a pedagógiai munkát segítő munkatársakkal együttműködve a gondozás folyamatában is nevel, kapcsolatot épít a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését.

Mindennapjainkban nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi nevelésre. Az ismerkedés, a befogadás és visszafogadás időszakán túl is figyelemre, biztonságérzetre, elfogadottságra van szüksége a gyermeknek és a szülőnek egyaránt. Fontos, hogy szavainkkal, tetteinkkel, egész magatartásunkkal sugalljuk ezt. Missziós feladatunkból következik, hogy a szeretet kisugárzását kell megélni az óvodai közösségünkben. Biztosítani kívánjuk a szeretet adásának, elfogadásának és viszonzásának lehetőségeit az óvodai élet sajátos keretei között.

Óvodai nevelésünkben a családból hozott ismeretekre, élményekre, tapasztalatokra építünk és tovább szélesítjük a gyermekek bevezetését a társadalmi környezetbe. A nevelésünk folyamatában az egyén és a közösség nevelése szorosan összekapcsolódik: az egyén a csoportot, a csoport az egyént alakítja, gazdagítja. A közös tevékenységek, események, élmények is alakítják a viselkedést. Segítik az együttélés, együttműködés, alkalmazkodás, összetartozás érzésének kialakulását, erősödését.

Megteremtik a megmérettetés, az összehasonlítás lehetőségét, ezáltal a reális önértékelés, önismeret kialakulásának feltételeit. Az óvodai csoportban az érzelmi biztonság és a gyermeki tevékenységek biztosítják a tapasztalatszerzést és a szociális tanulást minden gyermek számára.

Keret	Jellemzők	Időtartam / napszak
Heti nyitva tartás	Hétfőtől – péntekig	55 óra
Napi nyitva tartás	6.00 – 17.00 óráig	11 óra
Hetirend	<p>A gyermekek szükségleteinek kielégítése a rugalmasság és a komplexitás jegyében.</p> <p>Hitre nevelés hitoktató vezetésével.</p> <p>Logopédiai megsegítés szakember megbízásával egyéni ill. kiscsoportos foglalkoztatásban.</p>	<p>Teljes nyitvatartási időben.</p> <p>Délelőtti foglalkoztatás vagy délutáni szabadidős tevékenység idején max. 35 perc.</p> <p>Délelőtti foglalkoztatás vagy délutáni szabadidős tevékenység idején.</p>
Napirend	<p>Játék</p> <p>Mozgásigény kielégítése</p> <p>Gondozási folyamat.</p> <p>Egyéni szükségletek kielégítése.</p> <p>Helyi sajátosságok figyelembe vétele.</p> <p>Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, csoportos foglalkozások.</p>	<p>Teljes nyitvatartási időben a folyamatosság és rugalmasság alapján.</p> <p>5- 35 perc.</p>

Javasolt napirend

Időtartam	Tevékenység
6.00 - 7.00 óraig	Gyermekek fogadása, szabad játék a fogadó ill. a saját csoportban
7.00 - 12.00 óraig	<ul style="list-style-type: none"> - Szabad játék. - Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés). - Párhuzamosan is végezhető, tervezett, szervezett, differenciált tevékenységek és egyéni fejlesztést szolgáló foglalkozások a csoportszobában és a szabadban. - Hitre nevelés, elcsendesedés, „reggeli kör” . - Mindennapos frissítő mozgás, tervszerű és szervezett mozgás a teremben vagy a szabadban. - Egészséges életmódot támogató tevékenységek. - Élménynyújtás, ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések, tapasztalatok spontán és tervezett, szervezett módon. - Játék, és egyéb tevékenység a műveltségterületek közvetítésére. - Tevékenységekben megvalósuló tanulás: <ul style="list-style-type: none"> = verselés, mesélés = ének, zene, énekes játék, gyermektánc = rajzolás, festés, mintázás, kézimunka = mozgás = a külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> • természeti környezet • társadalmi környezet • matematikai tapasztalatok szerzése.
12.00 - 15.00 óraig	Gondozási feladatok (étkezés, tisztálkodás, öltözés). Pihenés.
15.00 - 17.00 óraig	Gondozási feladatok (öltözés, tisztálkodás, étkezés) Szabad játék, párhuzamosan is végezhető, tervezetten szervezett tevékenységek.
16.00 - 17.00 óraig	Játék, szabadidős tevékenységek és egyéni fejlesztés saját és az összevont csoportban vagy a szabadban.

4. B. A gyermeki tevékenységek szervezeti formái

Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek	Tervezetten szervezett tevékenységek	A foglalkoztatás formája
<ul style="list-style-type: none"> - Játék (szabad játék, vagy kezdeményezett játék) - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - Mozgás -Külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> * természeti és * társadalmi környezet * matematikai tapasztalatok - Munka jellegű tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> - Hitre nevelés - Mozgás Mozgásos játékok Mindennapos mozgás - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 	<ul style="list-style-type: none"> - egyéni - páros - csoportos - frontális <p>a tématervek és a fejlesztési feladatok alapján.</p>

4. C. A nevelési folyamat dokumentációja

Dokumentum			
típusa	területe	gyakorisága	helye
Tervezés	Játék – tevékenységekben megvalósuló tanulás	évente	tevékenységi terv csoportnapló
	Heti tervezés	hetente	Felkészülési füzet
	Szokás- és szabályrendszer	évente	csoportnapló
	Balesetvédelem - és folyamatos ismertetése	évente alkalomszerű	csoportnapló
	Képességfejlesztés, tehetség-gondozás	évente	éves terv
	Egészséges életmód alakítása	2 havonta	csoportnapló
	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	2 havonta	csoportnapló
	Szervezési feladatok	2 havonta	csoportnapló
Mérés	A gyermekek fejlődésének nyomon követése és a szülők tájékoztatása	évente min.2 alkalom	adatlap, fejlesztési terv, mérőlapok
Értékelés	Gondozási és nevelési feladatok Pedagógiai folyamatok	2 havonta	Csoportnapló
		hetente	Füzet
	Képességfejlesztés, tehetség-gondozás	évente	éves terv, nevelési évértékelő lapja

5. Kapcsolataink

Kapcsolataink a gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében szerteágazóak, ahogy azt a következő modell láttatja.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

A GYERMEKEKET KÖZVETLENÜL
ÉRINTŐ

MŰKÖDTETÉSSSEL, FELADATELLÁTÁSSAL
ÖSSZEFÜGGŐ

Család Bölcsőde Iskola Logopédus

Fenntartó Szülők Közössége

Egyházközség Pedagógiai Szakszolgálat

Katolikus Pedagógiai Szervezési és
Továbbképző Intézet

Orvos, védőnő Közművelődési intézmények

Közép-dunántúli Regionális Pedagógiai
Intézet

Gyermekjóléti Szolgálat

Óvodánk kapcsolatainak alakulásában két fő szempont érvényesül:

- a gyermekeket közvetlenül érintő kapcsolataink,
- a működtetéssel, feladatellátással összefüggő kapcsolatok.

Nyitottak és kezdeményezők vagyunk. Bízunk abban, hogy az óvoda a kapcsolataiban olyan hatást tud gyakorolni partnereire, ami segíthet az igaz értékek felismerésében, követésében.

Fontosnak tartjuk az átmeneteket a gyermekek életében: a bölcsőde – óvoda, család és az óvoda, majd az óvoda – iskola között.

A GYERMEKEKET KÖZVETLENÜL ÉRINTŐ KAPCSOLATOK

Partner	Alapelv	Kapcsolattartás módja	Feladatok
Család	tisztelet segítőkészség diszkréció tapintat őszinteség bizalom elfogadás empátia figyelmesség együttműködés szociális érzékenység	- családlátogatás, - naponkénti találkozás, - fogadó óra - szülői értekezlet min. 2 alk./év, - a szülői közösség működése, - kirándulás: a gyerekekkel közös - közös ünneplések, kulturális programok: ünnepeken, szentmiséken, évzárókon, - nyílt nap új formái: munka délután, családi játszónap. - az óvodát népszerűsítő egyedi programok (képességfejlesztés nyitott foglalkozásai, kiállítások, pályázatok stb.)	-gyermek megismerése otthonukban - beszélgetés, információcsere közös felelősség- vállalás élmény nyújtása, kapcsolatépítés, példa-mutatás, értékrend betekintési lehetőség
Logopédus	esélyegyenlőség előítélet mentesség diszkréció segítségnyújtás	hospitálás logopédiai szülői értekezlet fogadó óra	Javaslat a beszéd- állapot felmérésére Szülői hozzájárulás beszerzése Együttműködés Tárgyi feltételek biztosítása Szervezési feladatok
Bölcsőde	Azonos bölcsődéből érkező gyermekek együtt maradásának támogatása.	Látogatás Üdvözlő lap	Tájékoztatás. Átmenet segítése. Kapcsolatok megerősítése.
Iskola	A vallásos nevelés folyamatosságának a biztosítása. Az iskolai életre való ráhangolás. Óvodásokat engedünk az iskolába.	Élményszerző programok szülői értekezlet	- a sikeres beilleszkedés segítése - szülők tájékoztatása Évente eseményterv készítése. Mérések.

Egyházközség	Óvodánk a helyi egyházközség szerves része.	Veni Sancte és hálaadó szentmise Templomlátogatás Bekapcsolódás a liturgikus év ünnepeibe, szertartásokba Katolikus emlékhelyek felkeresése	Hitébresztése és elmélyítése katolikus köszönés vallásos szokások életkorhoz mérten Kapcsolat a Karitással.
Pedagógiai Szakszolgálat	Speciális szakemberek segítségének igénybe vétele	Szűrés Terápia Beiskolázás előtti fejlettségi vizsgálat	Esélyegyenlőség biztosítása Felzárkóztatás Együttműködés
Egészségügyi és gyermekjóléti szolgálat	Gyermekvédelmi feladatok érvényesítése	Szűrés Esetmegbeszélés	Betegségmegelőzés Együttműködés Jelzés
Közművelődési intézmények	Kultúráközvetítés. Helyi értékek megismertetése.	Látogatás Interaktív részvétel	Ismeretek bővítése. Viselkedéskultúra formálása. Hazaszeretetre nevelés.

Az óvoda és a család közötti kapcsolat pedagógiai vonatkozásai:

- A család megismerése, a gyermek fejlődési ütemének közös figyelemmel kísérése.
- Egyéni bánásmód megvalósulása.
- Kölcsönösség, őszinteség, bizalom, feltétel nélküli elfogadás.
- A gyermekek életkorához és valós szükségleteihez igazított egészséges életvitel megalapozása.
- Szülői igények, javaslatok, kérések meghallgatása a gyermek érdekében.
- Divatirányzatokkal szemben a valódi értékek felmutatása.
- Hasonló értékrend és elvárások a gyermek felé.
- Szokások, szabályok kialakítása, megerősítése.
- Közös tevékenységek, rendezvények, élmények.
- A család szükségleteihez igazított segítségnyújtás.
- Konfliktushelyzetek, meg nem értés csökkenése.
- Empátia, szociális érzékenység növekedése.
- Emberi kapcsolatok szélesedése, kapcsolatépítés a szülőtársak között.
- Példamutatás, minta a gyerekekkel való együttlétre, közös játéokra, tevékenykedtetésre.
- Evangelizálás.

**A MŰKÖDTETÉSSEL, FELADAT ELLÁTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ
KAPCSOLATAINK**

Partner	Alapelv	Kapcsolattartás módja	Feladatok
Fenntartó	Reális tájékoztatás	Személyes találkozás Írásos beszámoló és jelzések Közös rendezvények, ünnepek	Megfelelő rálátás biztosítása Tervek egyeztetése Szükségletek megfogalmazása Felmerülő problémák közös orvoslása
Szülők Közössége	Együttműködés, partnerközpontúság	Megbeszélés Egyeztetés Véleményezés Közös rendezvények, ünnepek	Közvetítés az óvoda és család között Vélemény beszerzése az alapdokumentumok érvényességéhez
KaPI	Közös értékrend és felelősségvállalás.	Továbbképzés Szakmai napok Konferenciák Munkacsoportok Pályázati lehetőség Segítségadás	Pedagógiai és gazdasági aktualításokról, feladatokról tájékoztatás Bekapcsolódás a képzési lehetőségekbe
Kormányhivatal	Törvényes működés	Hivatali eljárásrend nem megfelelően.	Kapcsolattartás és együttműködés.

A hivatalos kapcsolattartás során az időbeliség, nyomon követhetőség és a költséghatékonyság szem előtt tartásával az elektronikus levelezést igyekszünk előtérbe helyezni.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. A játék

Az óvodás korú gyermek elsődleges, alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége a szabad játék, a fejlődés és a fejlesztés leghatékonyabb eszköze. Pszichikus szükséglet, élményt ad, visszatérő, hosszan tartó, fejleszt és erősíti a kreativitást.

A játék kicsiben maga az élet, ám a gyermek nem kisméretű felnőtt.

A játék komplex tevékenység: manuális, mozgásos és szellemi. Fejleszti a gyermekek mozgását, növeli önállóságukat, kitartásukat. Különös fontosságú a személyiségfejlődésben, mert a játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a társas kapcsolatok. A tanulásnak is elsődleges kerete, megjelenik benne minden tanulási tartalom: az ismeret, a jártasság, a készség, az emlékezet és a felidőzés. A lehetőségek mérlegelése, az esetleges konfliktusok megoldása a problémamegoldó gondolkodást is fejleszti.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozzák a gyermekek beszédkedvét.

A játék formálja a gyermekek ízlését, alakítja a megélt valóságot és a környezetet a fantázia segítségével.

Olyan tulajdonságok fejlődnek ki, amelyek nemcsak a gyermekek közötti társas kapcsolatokat, hanem az életben való eligazodást, alkalmazkodást is elősegítik.

A gyermekek játékára, a játék tartalmára hatással vannak az egyházi ünnepek, és a keresztény közösségekben átélt események, élmények (esküvő, szentmise, keresztelezés stb.).

A játék lehet: szabad játék és az óvodapedagógus által kezdeményezett játék.

Fontosnak tartjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, ami megmutatkozik a napirendben, a tevékenységek játékos szervezésében.

A szabad játék során a gyermekek saját elképzelésük szerint, élményeikből, tapasztalataikból építkezve tevékenykednek. A gyermekek a gyakorló játékokban és a szimbolikus szerepjátékokban kipróbálják, feldolgozzák és gyakorolják az életben előforduló szituációkat, megjelenítik élményeiket. Megoldási módokat kapnak a különböző helyzetekben való viselkedésre, újraélik kellemes élményeiket, feloldják szorongásukat. Jót és jól játszani nagyon fontos a gyermekek személyiségfejlődése szempontjából. Feltétele, hogy használhassák a képzeletüket, az eszközöket, lehetőségük legyen befejezni az általuk választott játéktevékenységet. A játszótársakkal együttműködve szociálisan is fejlődnek, hiszen a különböző elgondolásoknak, a szabályoknak a megbeszélése a társakkal való együttműködést segíti elő.

A kezdeményezett játék során az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt a gyermekek egyéni érdeklődésének, fejlettségének figyelembe vételével játékhelyzetet a fejlesztés érdekében.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- nyugodt, derűs, elmélyült játékokra, tevékenységekre ösztönző légkört teremt.
- cselekvésre ösztönző, a gyermek kíváncsiságát felébresztő környezetet alakít ki.
- élményszerzési lehetőségeket biztosít a gyermekek számára.
- megfelelő időt, helyet és biztonságos eszközt teremt.

- a gyermekek által jól láthatóan és elérhetően helyezi el a játékokat, eszközöket.
- együttjátszás során megismerteti az új játékok használatát.
- előmozdítja a sokszínű tapasztalatszerzés lehetőségét.
- erősíti a katolikus magatartásformák és szokások meghonosodását. önkifejezés lehetőségét.
- maga is részt vesz a játékban, ha a szituáció úgy kívánja és a gyermekek igénylik.
- utánozható mintát ad.
- figyelembe veszi a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét.
- indirekt játékirányítást alkalmaz az állandó és tudatos jelenlétével és csak szükség esetén avatkozik be a játék zavarása nélkül.
- a gyermekekkel együtt alakítja ki a játék érdekét szolgáló szokásokat, szabályokat.
- ötleteket ad a szülőknek otthoni játékhoz, játékvásárláshoz.

Tevékenységek

A gyermekek:

- a gyakorlójátékban (manuális, verbális) tevékenységeket ismételnék, ismerkednek a környezetükben lévő tárgyakkal, eszközökkel, azaz tájékozódnak.
- a szimbolikus szerepjátékokban utánoznak, egyszerű szabályokat követnek, reprodukálják az élményeiket, tapasztalataikat.
- az építő - konstruáló játékban szerelnék, összeraknak az elképzelésük és a tapasztalataik szerint spontán módon és meghatározott céllal.
- a szabályjátékban alkalmazkodnak, beszélnek, mozognak, figyelnek, és közben kibontakoztatják személyiségüket.
- barkácsoláskor játékeszközöket, ajándékot készítenek, javítják az eszközöket, a különféle technikák alkalmazásával megélik az alkotás örömét.
-

A fejlesztés várható eredményei:

A gyermekek:

- örömmel, önfeledten, kitartóan játszanak.
- képesek egyéni ötletek és élmény alapján, vagy minta után építeni, konstruálni.
- eljátsszák élményeiket, szívesen vállalnak szerepeket.
- betartják a társas viselkedés és a játék szabályait.
- udvariasak, figyelmesek egymással.
- a keresztény értékrendre fogékonyak.
- egészséges versenyszellemben tevékenykednek.
- aktívak, kreatív megoldásra törekednek.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a szabad játék túlsúlyát!

- a játékot lehetőleg indirekt módon irányítsa!
- változatos játéklehetőségeket támogasson, kínáljon!
- szükség és igény szerint játsszon együtt a gyermekekkel!
- jelenlétével nyújtson biztonságot a gyermekeknek!
- fogadja el, hogy a gyermekek játéka különböző az egyéniségnek, fejlettségnek, élményeknek, tapasztalatoknak megfelelően!
- a játék fejlesztése érdekében szervezzen minél több megfigyelési, élményszerzési lehetőséget!

A játék kapcsolata más nevelési feladatokkal

- Anyanyelvi neveléssel, mert a kommunikáció, a beszéd átfogják az egész napot. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermekek beszédkedve.
- A játék, a tevékenységek közben számos kommunikációs helyzet alakul ki, tehát a beszédfejlődésben is fontos szerepe van. Az értelmi fejlesztést is szolgálja a szituációk felismerésében, problémamegoldás során.
- Környezeti neveléssel, mert a gyermekek a természeti és társadalmi környezetükből hozzák az élményeiket, ismereteiket, tapasztalataikat, melyeket a játék során feldolgoznak.
- Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert a játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a társas kapcsolatok, alakulnak a hagyományok. A játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze. Az erkölcsi nevelés is megvalósul általa, mert az együttműködés, a segítőkészség, a kitartás, a felelősségtudat is a játéktevékenységekben alakul, fejlődik.
- Katolikus szellemű neveléssel, mert megjelennek a vallási tartalmak, élmények, események és a játékon keresztül is átörökítődnek a keresztény értékek.
- Mozgással, mert a gyermek alapvető szüksége és a fejlődését, egészségének megőrzését is szolgálja.

2. Verselés, mesélés

A vers, a mese az anyanyelvi nevelés, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint a szülőföld szeretetére nevelés fontos eszköze.

Az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a mondóka, a vers, a mese, a történetek, az elbeszélések, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei melyeket a népi, a klasszikus és kortárs irodalomból, valamint a Bibliából merítjük.

A mondókák, dúdoló, versek hangulata, szövege és összekapcsolása mozgással érzelmi biztonságot, élményt nyújtanak a gyermekeknek.

Az életkorhoz igazított napi mesék, bibliai történetek segítik a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését. Ráébresztenek a valós és képzel világra, oldják a szorongást, segítik a belső képek formálódását, az élmények feldolgozását. Viselkedésre, emberi kapcsolatok kezelésére tanítanak, segítenek az önkifejezésben. A mesélővel való személyes kapcsolat érzelmi biztonságot nyújt, és gyarapítja a szókincset.

A népmesékből, néphagyományokból merítve bővülnek a gyermekek ismeretei. A nagycsoportos gyermekeknek heti rendszerességgel mesehallgatási alkalmakat szervezünk.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- megteremti a mesehallgatáshoz szükséges csendes, nyugodt légkört.
- az életkornak megfelelő, változatos irodalmi élményekhez juttatja a gyermekeket minden nap.
- erősíti a mesetudatot.
- formálja a gyermekek ízlését, esztétikai fogékonyságát, erkölcsi érzékét.
- gyarapítja a szókincset.
- fejleszti a gyermekek beszédkedvét.
- lehetőséget teremt az önálló, valamint a saját verselésre és mesemondásra.
- támogatja az önkifejezést, az irodalmi élmények sokoldalú feldolgozását (bábozás, dramatizálás, szerepazonosulás).
- elmélyíti a közösséghez tartozás élményét.
- fejleszti a személyiség egészét a néphagyományok őrzésével.
- erősíti a nemzeti- és keresztényi tudatot, hangsúlyozza az ünnepek értékét.
- kibontakoztatja a gyermekekben a könyv szeretetét.
- elsajátíttatja a könyvvel való helyes bánásmódot.
- megismerteti a szülőkkel a mese fontosságát a gyermekek életében.

Tevékenységek

A gyermekek:

- könyvet nézegetnek.
- mondókáznak, verset mondanak.
- mesét, történetet hallgatnak.
- ismert vagy kitalált mesét, történetet mondanak, kiegészítenek, befejeznek.
- altatóval babát ringatnak.
- báboznak, dramatizálnak.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- várják és örömmel hallgatják a mesét.
- kitartóan figyelnek, megjegyzik a szereplőket és az egyszerűbb mesefordulatokat.
- szívesen mondanak mondókát, verset, mesét, történetet.
- ismerik a már hallott szavak jelentését, beszédükben használják is azokat.
- a mondatokat a nyelvhelyességi szabályok szerint alkotják.

- mesék, történetek szálait felidézik, összekötik.
- megkezdett mesét, történetet kiegészítenek, befejeznek.
- értik a hallottakat és képben is megjelenítik, illusztrációkat készítenek.
- képesek meséket, történeteket alkotni.
- szeretik és óvják a könyvet.
- dramatizálnak: kialakul a szerepazonosulás, alkalmazkodás.
- alkalmazzák a metakommunikációs technikákat.
- igénylik a hallott, számukra kedves irodalmi művek újrachallgatását.
- ismert irodalmi művet ünnephez, eseményhez kapcsolnak.
- az életkoruknak megfelelő előadások cselekményét megértik.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- naponta kezdeményezzen mondókát, verset, mesét!
- az irodalmi anyag kiválasztásakor vegye figyelembe a gyermekek lelki egészségét, és erkölcsi fejlődését!
- fokozza a mesélőkedvet!
- törekedjen a szép magyar beszéd kialakulására, gyakorlására!
- segítse a beszédgátlás feloldását!

A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel

- Az anyanyelvi neveléssel, mert beszédre ösztönöz és a helyes kiejtést, szókincsgyarapodást egyaránt szolgálja. Az értelmi fejlesztéssel, mert segíti a mesetudat és a valóság szétválasztódását.
- A külső világ tevékeny megismerésével, mert a természeti és társadalmi környezetben tapasztaltak megelevenednek vagy más megvilágításban tükröződnek az irodalmi alkotásokban.
- Katolikus szellemű és az érzelmi neveléssel, mert a mese emberi kapcsolatokat ábrázol, erkölcsi tartalmakat közvetít. Az ünnepek, ünneplések összekapcsolódnak az irodalmi élményekkel, bibliai történetek (életkorhoz illő) meghallgatásával. Sugallják, hogy a boldog, tartalmas élet mindenki számára elérhető, nem futamodhatunk meg a nehézségek, kihívások előtt.
- A játékkal, mert a gyermekek az irodalmi élményeiket a szabad játékban felelevenítik.
- A rajzolással, festéssel, mintázással, kézimunkával, mert a belső képek szabad önkifejezésre, illusztrációk és eszközök készítésére ösztönöznek.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének, a zene az énekes játék, a gyermektánc és a zenei tevékenységek során felfedezik a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, összefüggéseit. Az énekléshez kapcsolódó mozgás, tánc az óvodai mindennapok, a gyermeki tevékenységek része. Felkelti a zenei érdeklődésüket, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, kibontakoztatja érzésvilágukat. Fejleszti a zenei hallást, a ritmusérzékenységet, a zenei emlékezetet, a játékos alkotókedvet. A gyermekeket élményekhez juttatja és az éneklés, az énekes játékok

által egy közösségen belülnek érezhetik önmagukat társaikkal. A közös éneklés az együttes élmény erejével elősegíti a közösségi magatartás kedvező alakulását.

A zenei anyag kiválasztásában az életkori sajátosságok mellett a népi játékokból, népdalkincsből merítve több síkon gazdagítjuk a gyermekeket.

Az énekekben, népdalokban, zenehallgatásra szánt művekben megjelenik az Isten felé fordulás, az „emelkedettség” és a nemzeti hovatartozás.

Feladatok:

Az óvodapedagógus:

- ölbeli játékokat játszik a gyermekekkel.
- énekel, dúdolgat játék és más tevékenységek közben.
- alakítja a gyermekek zenei ízlését és zenei anyanyelvét.
- megalapozza zenei tevékenységet segítő mozgáskultúrát, identitástudatot.
- fejleszti a gyermekek ritmusérzékét, hallását és a metakommunikációt.
- támogatja a gyermekek spontán megnyilvánulásait, kreativitását, zenei alkotókedvét.
- törekszik a zene és a mozgás harmonikus kapcsolatának kialakulására.
- a néphagyomány mondókaanyagából, népi gyermekjátékokból, népi táncos játékokból, a népdalkincsből és a különböző kultúrák dalanyagából válogat.
- beépíti az óvodában is játszható népszokásokat (pl.: szüreti multság, vásár, lucázás, pásztorjáték, farsang stb.)
- változatos eszközöket, kellékeket biztosít motiváláshoz, a játékok hangulatának megteremtéséhez.
- törekszik az érzelmi, erkölcsi, esztétikai nevelés céljainak elérésére, szülőföld szeretetére, magyarságtudatra, nemzeti öntudatra nevel.
- a nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek hazájának kultúr kincséből is választ dalt, zenét.
- zenehallgatás keretében megismerteti az egyházi zenét, komolyzenét és a kortárs zenét.

Tevékenységek

A gyermekek:

- mondókát mondanak, ölbeli játékokat játszanak az óvodapedagógussal, a babákkal és egymással.
- énekelnek, dúdolgatnak.
- körjátékot, énekes-táncos népi játékot játszanak társaikkal és egymással.
- táncolnak, mozognak.
- az egyenletes lüktetést tapssal, mozgással, eszközökkel kifejezik.
- megfigyelik és utánozzák környezetük hangjait.
- énekléskor, mondókázáskor érzékeltetik a halk - hangos, magas-mély hangok közti különbséget.
- felismerik és megvalósítják a gyors - lassú közötti különbséget.
- hangszerrel szólaltatnak meg.
- felismernek és visszaénekelnek dallamrészletet.

- improvizálnak.
- ünnepeken az alkalomhoz illő dalokat énekelnek.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- tisztán énekelnek.
- hat hang terjedelmű dalokat énekelnek, dúdolják az ismert dallamot.
- felelgetős dalt énekelnek társsal vagy a csoporttal.
- dallamot visszaénekelnek.
- felismerik dallamotívum alapján a hallott dalt, környezetük hangjait, néhány hangszert.
- dallamot rögtönöznek.
- a dallamhoz játékot, mozgást találnak ki.
- megkülönböztetik és reprodukálják a halk-hangos, mély-magas, gyors-lassú zenei fogalompárokat dallamban ill. ritmusban.
- cselekvéssel érzékeltetik a ritmust és az egyenletes lüktetést.
- természetes tempóban járnak, tempót tartanak.
- táncos mozgásokat végeznek helyes testtartással.
- figyelmesen hallgatnak zenét.
- az ünnepkörökhöz kapcsolódóan megerősödik a közösség és a szülőföld iránti szeretet.
- ismernek hagyományokra épülő népi játékokat, más népek dalait.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- minden nap kezdeményezzen éneklést, mondókázást !
- tartsa szem előtt a gyermekek életkori sajátosságait!
- biztosítson megfelelő légkört az éneklési kedv kialakulásához!
- törekedjen a mozgáskultúra kialakítására!
- a dalanyag kiválasztásakor törekedjen a megfelelő hangterjedelem megtartására,
- tegyen különbséget a megtanulásra és a zenehallgatásra szánt dalok között!

Az ének, a zene, az énekes játék és a gyermektánc kapcsolata más nevelési területekkel

- Anyanyelvi neveléssel, mert a szép, tiszta kiejtés színvonalasabbá teszi az éneklést, mondókázást.
- Érzelmi neveléssel, mert a gyermekek biztonságérzetének, lelki egyensúlyának, társas kapcsolatainak alakulását segíti.
- A mozgással, mert, a ritmus, a mozdulat, a tánc az éneklés kísérői. Segítik a térben való tájékozódást,

a helyzetfelismerést, a döntés- és alkalmazkodóképességet. Katolikus szellemű neveléssel, mert az ünnepek mélységét, hangulatát, az örömteli együttlét értékét segíti kifejezésre jutni.

- Egészséges életmód alakításával, mert a szabadban kezdeményezett mondókás, énekes, mozgásos játék hozzájárul a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka összetett, sokszínű nevelési terület. A látható világra való rácsodálkozással, a képzelet „működtetésével” fejleszti a látás és láttatás, az alkotás képességét. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, a képalakítást, a kézi munkát, a barkácsolást, a népi kismesterségekkel, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal és a műalkotásokkal való ismerkedést.

A gyermekeket az egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően megismerteti sokféle anyaggal, az ábrázolás különböző technikáival. Fejleszti az egyes eszközök használatában való jártasságot, teret ad az önkifejezésnek. Az ábrázoló, alakító tevékenységek segítik a gyermekek téri, formai és színeképzetének, valamint a belső képeknek az alakulását. Az alkotás örömeivel élményeket adnak, formálják a gyermekek képzeletét, és az esztétikus tárgyi környezet iránti igényt.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- felkelti a gyermekek kíváncsiságát, kielégíti tevékenységvágyukat.
- párhuzamosan végezhető tevékenységként megteremti az ábrázolás, az alkotás lehetőségét az egész nap folyamán.
- biztosítja és a gyermekek számára elérhető helyen tartja a változatos technikák alkalmazásához szükséges eszközöket.
- kialakítja az ábrázolási tevékenységek szokásrendjét, higiéniai szabályokat.
- fejleszti a gyermekek vizuális látásmódját, finommotorikáját.
- segíti, hogy a gyermekek megérezzék az alkotás örömét, elképzeléseik szerint ábrázolják az érzéseiket, élményeiket.
- támogatja az önkifejezést.
- segíti a gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagodását, komponáló- és rendező képességének alakulását.
- erősíti az alkotás örömeinek megtapasztalását, szükség esetén ötletekkel, javaslatokkal segít.
- nyitottságot alakít ki a gyermekekben az esztétikai élmények befogadására.
- népművészeti elemekkel, műalkotásokkal ismerteti meg a gyermekeket.
- bevonja a gyermekeket a környezet esztétikus kialakításába, díszítésbe, alkotásaikat is felhasználva.
- az udvaron is megteremti az alkotás lehetőségét.

- törekszik a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, a tehetségek bátorítására.

Tevékenységek

A gyermekek:

- firkálnak, rajzolnak, festenek, gyurmáznak, vágnak, tépnek, varrnak, díszítenek, papírt hajtogatnak, építenek, szőnek, fonnak.
- változatos anyagokat, eszközöket, eljárásokat alkalmaznak.
- élményeket, érzelmeket, vallásos témákat jelenítenek meg változatos technikákkal.
- ajándékot készítenek.
- tárgyakat, eszközöket, kellékeket barkácsolnak, amelyeket játékukban felhasználnak.
- népművészeti elemekkel és műalkotásokkal ismerkednek.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- bátran, szívesen használják az ábrázolási eszközöket.
- élmény, emlékezet és elképzelés alapján alkotnak.
- helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- megnevezik az alapszíneket, azok világos és sötét árnyalatait.
- mintáznak, tárgyakat díszítenek.
- természetes anyagokat használnak.
- értékelik saját és társaik alkotásait.
- megjelenítik a jellemző jegyeket, formákat.
- emberábrázolásában megjelennek a részletek és az egyszerű mozgások.
- térbeli tájékozottsága, koordinált szem- és kézmozgása megalapozott.
- szívesen vesznek részt a környezetük szépítésében, díszítésében.
- örömmel, kitartóan, akár napokon keresztül is tevékenykednek és igényességre törekszenek.
- rácsodálkoznak a szépre, és véleményt mondanak művészeti alkotásokról.
- produktumaikat értéknek tekintik.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé az érzelmek kinyilvánítását, tapasztalatszerzést, a cselekvő aktivitást!
- vegye figyelembe a gyermekek egyéniségét, képességeit!
- a gyermekeket kitartásra ösztönözze, alkotásukat értéként kezelje!
- fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét és formálja ízlésüket!

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka kapcsolata más nevelési területekkel

- Az anyanyelvi neveléssel, értelmi fejlesztéssel, mert az ábrázoló tevékenységekhez kapcsolódó beszéd, beszélgetés, magyarázat hatására a gyermekek nyelvi kifejezőkészsége és problémamegoldó képessége sokoldalúan fejleszthető.
- A külső világ tevékeny megismerése, azaz a környezeti neveléssel, mert a gyermekek a környezetükből szerzik első ismereteiket, tapasztalataikat a színekről, formákról. A matematikai tapasztalatok: téri viszonylatok, síkmértani formák megjelennek a gyermekek vizuális tevékenységeiben.
- A verssel, mesével, mert az élmények visszatükröződnek a rajzolás mondókák és az illusztrációk formájában, az ábrázolási tevékenységekben.
- Katolikus szellemű neveléssel, mert az ünnepi készülődés, a díszítés, az ajándékkészítés, a vallásos tartalmakat megjelenítő képzőművészeti alkotásokkal való ismerkedés gazdagítja a gyermekek érzés-, ízlés- és gondolatvilágát.

5. Mozgás

A mozgás nagyon fontos szerepet játszik a gyermekek életében, a személyiség harmonikus fejlődésében, az egészség megőrzésében. Felerősíti és kiegészíti az egészséges életmód alakításának hatását. Megjelenik az óvodai mindennapokban spontán és szervezett módon, szabadban és zárt helyen, valamint az egyéni szükségleteknek megfelelően. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás), a testi képességeket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Kedvezően hatnak a szervezet teherbíró képességének alakulására. Segítik az én-kép erősödését, a térben való tájékozódást, a mozgáskultúra fejlődését, a mozgáskoordinációt, a helyzetfelismerést, a döntést, a lemondást, az alkalmazkodást. A mozgásos játékok kapcsán fontos személyiségvonások alakulnak ki és erősödnek: bátorság, önfegyelem, kitartás, együttműködés, egymás segítése stb.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- naponta kielégíti a gyermekek mozgásigényét, pozitív megerősítést ad a mozgásos tevékenységek során.
- minden gyermek számára elegendő időt és helyet, jó levegőjű tiszta környezetet biztosít a mozgásra, a mozgás örömeinek átélésére.
- segíti a gyermekek harmonikus mozgásának, mozgáskoordinációjának kialakulását.
- törekszik a gyermekek egészséges életmódjának, helyes testtartásának kialakítására.
- figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlettségét, testi erőnlétét.
- előmozdítja a nagymozgások és a finommotorika fejlődését.

- fejleszti a gyermekek testi képességeit (erő, ügyesség, bátorság, kitartás, gyorsaság, teherbírás, ellenálló képesség).
- naponta biztosít mozgáslehetőséget, mozgásos játékokat szervez, változatos eszközhasználatra törekszik.
- növeli a gyermekek önbizalmát.
- a gyermekbalesetek megelőzésére törekszik a megfelelő környezet és eszközök biztosításával, a szabályok felállításával, az erkölcsi neveléssel.
- differenciálás, a mozgástevékenység korábbi befejezésének biztosítása.
- kötött formában szervezi a mozgásfejlesztést célzó tevékenységeket, mivel ezek
  - o fokozott figyelmet,
  - o átöltözést,
  - o tornaterem beosztását,
  - o a futó-, fogó- és labdajátékok, a sor- és csapatversenyek több gyermek egyidejű részvételével balesetveszélyt jelentenek és ezért nem oldhatók meg párhuzamos tevékenységként.

Tevékenységek

A gyermekek:

- járnak, másznak, futnak, szökdelnek, ugrálnak.
- játékos és utánzó mozgásokat végeznek.
- labdáznak.
- eszközöket használnak.
- egyensúlyoznak.
- bordásfalon függeszkednek.
- célba dobnak.
- párokban, csoportokban mozgásokat végeznek.
- versenyeznek.
- szánkóznak, csúszkálnak, hógolyóznak.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- természetesen és örömmel mozognak, igénylik a mindennapos mozgást.
- az évszaktól függetlenül szívesen mozognak a szabadban.
- különbséget tesznek járás, futás között.
- képesek sor- és köralkotásra, jelre irányváltoztatásra, szökdelésre, egyensúlyozásra, eszközök használatára.
- labdát dobnak, elkapnak, gurítanak, céloznak.
- térben és időben tájékozódnak.
- megértik és betartják a szabályokat, utasításokat.

- alkalmazkodnak, együttműködnek, öntenek, kitartóak.
- ismerik a csapatszellemet, a csapatjáték szabályait.
- egészséges versenyszellemmel küzdenek.
- fizikai erőnléte, állóképessége életkornak megfelelő.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé, hogy a gyermekek naponta mozoghassanak és minden nap hosszú időtartamon keresztül tartózkodhassanak a szabad levegőn!
- vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlettségét és mozgásigényét!
- éljen az óvodán kívüli mozgás lehetőségeivel (pl. sportszarnok)!
- fokozatosan terhelje a gyermekeket!
- tudatosítsa a családokban a szabad levegőn tartózkodás és a mozgás fontosságát!

A mozgás kapcsolata más nevelési területekkel

- Az egészséges életmód alakításával, mert „ép testben ép lélek” lakozik – kialakul a gyermekekben az egészséges életvitel és a szabad levegőn történő mozgás igénye.
- A katolikus szellemű és az érzelmi neveléssel, mert a mozgás a gyermekekben olyan tulajdonságokat fejleszt, amelyek személyiségük kibontakozását, közösségi magatartását segítik.
- Az anyanyelvi és értelmi neveléssel, mert gyarapodik a szókincsük, és a közölt feladatokat, utasításokat követik.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, melynek alapja a világgal való érintkezés, a világhoz tartozás élménye. A környezet a maga kifejező, „beszédese” módján mutatja meg önmagát. Tanítja a gyermeket látásra, meglátásra, a teremtett világ szépségének, változásainak észrevételére, csodálatára, ami a tetteken, gyermeki cselekedeteken keresztül is alakul, változik, kibontakozik. A környezet felfedezése során megélt élmények a természethez fűződő viszonyt pozitívan befolyásolják, felismertetik, hogy milyen nagyszerű a teremtett világ. A környezet, a teremtett világ tevékeny megismerése során fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, gondolkodása, emlékezete. A megfigyelések, az élmények, a tapasztalatok gondolkodásra, kérdésfeltevésre, felfedezésekre, „titokkeresésre”, az értékek felismerésére, megőrzésére, védelmére ösztönöznek.

Alakul társas magatartásuk, beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, környezetükhöz való viszonyuk, a szülőföld iránti kötődésük, szeretetük. A környezet felfedezése közben a gyermekek olyan élmények, tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek segítik az életkoruknak megfelelő biztos tájékozódást, felébresztik a teremtett világ iránti csodálatot és felelősségérzetet, a környezettudatos magatartást. Megismerik,

megszeretik és megtanulják megbecsülni a helyi hagyományokat, a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj tárgyi értékeit a néphagyományokat a tevékenykedések, kirándulások közben és az ünnepkörökhöz kapcsolódóan.

A külső világ tevékeny megismerése tartalmazza a

- természeti és társadalmi környezet megismerését,
- matematikai tapasztalatok megszerzését,
- környezetalakítást és környezetvédelmet.

Ezek a részterületek egymástól jól elkülöníthetők, ám mégis elválaszthatatlanok.

A természeti és társadalmi környezet megismerése

Feladatok:

Az óvodapedagógus:

- megismerteti a gyermekekkel a teremtett világot és az épített környezetet.
- sokszínű tapasztalathoz juttatja a gyermekeket.
- lehetőséget biztosít cselekvő aktivitásra, élmény- és tapasztalatszerzésre, hogy a gyermekek önmagukat, a világot és a dolgokat összetartozónak érezhessék.
- hasznosítja a természetsarok kincsét és megfigyelteti a változásokat.
- ösztönözi a gyermekeket a környezetük felfedezésére, védelmére.
- megfigyelteti és segíti elfogadni a változásokat, az időjárást, az évszakokat, a körforgást, mindazt, amit a természet elénk tár.
- a növényeket, az állatokat, jelenségeket, tárgyakat lehetőleg a természetes környezetükben szemlélteti.
- célirányos sétákat, megfigyeléseket szervez, kihasználja az óvoda épületén kívüli tapasztalatszerzési lehetőségeket (biztonságos közlekedés, tájékozódás, önfegyelem).
- kialakítja a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- figyelembe veszi a település sajátosságait, a szűkebb környezetet és azt, hogy a gyermekek tapasztalatai eltérőek a családjuk és a lakóhelyük jellegéből adódóan.
- megismerteti a gyermekekkel a változatos épített környezetet, a templomokat, az egyházi intézményeket és ezek sajátosságait.
- alakítja a gyermekek téri tájékozódását.
- törekszik a valóság bemutatására, a szülőföld és a szokások, hagyományok megismertetésére, megszerettetésére, védelmére, továbbadására.
- a kevésbé érdeklődő gyermekek kíváncsiságát is igyekszik felkelteni a környezet iránt.

Tevékenységek

A gyermekek:

- ismeretet szereznek a szűkebb és tágabb környezetükről (természet, társadalmi, épített).
- tapasztalatokat szereznek formai, mennyiségi, téri viszonyokról.
- séták, kirándulások alkalmával tájékozódnak, megismerik lakóhelyüket és a nevezetességeket.
- tapasztalatokat szereznek a helyes közlekedésről.
- megismerkednek egyes foglalkozásokkal, munkakörökkel, munkahelyekkel.
- növényeket ültetnek, figyelemmel kísérik a változásokat.
- gondozzák, óvják környezetüket.
- gyűjtik és hasznosítják, amit a természet elenged.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- tudják személyi adataikat, életkorukat, óvodájuk nevét.
- ismerik a család, rokonság fogalmát, szerepét az ember életében.
- kifejezik örömeiket, hálájukat az életért, a teremtett világért.
- kialakulnak a testükkel és annak gondozásával kapcsolatos ismereteik, formálódik egészségtudatos magatartásuk, a biztonságos életvitel szokásrendje.
- ismerik az óvodában dolgozó felnőtteket és munkájukat.
- csoportosítják az élőlényeket (ember, növény, állat).
- megnevezik az ismert foglalkozásokat, munkaeszközöket.
- tudják az évszakok nevét, sorrendjét, jellemzőit, a napok nevét, egymásutániségét és a napszakokat.
- megnevezik és csoportosítják a közlekedési eszközöket, ismerik az alapvető közlekedési szabályokat.
- tájékozottak az óvoda környékén, felismerik a településükön lévő nevezetességeket.
- szülőföld iránti kötődése, magyarságtudata alakul, erősödik.

Matematikai tapasztalatok szerzése

A gyermekek a külső világ tevékeny megismerése során matematikai tapasztalatok birtokába jutnak, amelyeket tevékenységeikben alkalmaznak.

A matematikai nevelés során a gyermekek érzékelésére, észlelésére, megismerési és cselekvési vágyára építünk. Tevékenységek közben felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélő- és logikai képességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemléletük, érzékelésük, problémamegoldó képességük. A környezet mennyiségi és formai viszonyai hozzájárulnak a külvilágról szerzett gyermeki élmények feldolgozásához.

Feladatok

- Az óvodapedagógus:
- kihasználja a játék és más gyermeki tevékenység során adódó spontán helyzeteket.
- a gyermekek érdeklődésének felkeltésével, kíváncsiságuk és tevékenységvágyuk kielégítésével lehetővé teszi, hogy természetes élethelyzetekben minél több ismerethez, matematikai tapasztalathoz juthassanak.
- felhívja a gyermekek figyelmét a környezetükben is jelen lévő térbeli, mennyiségi viszonyokra, formákra.
- változatos helyzeteket teremt és eszközöket biztosít a tapasztalatszerzésre, a mennyiségszemlélet alakulására.
- lehetővé teszi, hogy a gyerekek válogassanak, összehasonlítsanak, csoportosítsanak, számláljanak, ítéletet alkossanak.
- tevékenykedtetés közben biztosítja a megismerő képességek fejlődését (érzékelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, probléma felismerés és megoldás) .
- logikai és matematikai tartalmú szabályjátékokat ismertet és szervez.

Tevékenységek

A gyermekek:

- játékban, tevékenységek közben számlálják, adott szempontok szerint csoportosítanak, válogatnak, párosítanak.
- összehasonlítanak, mérnek, döntéseket hoznak.
- síkbeli formákat ismernek, alkalmaznak, alkotnak.
- térben tájékozódnak, verbálisan is kifejezik a téri viszonyokat.
- a szimmetriával ismerkednek.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- tér-, sík-, alak- és mennyiségszemlélete kialakul.
- ismerik és használják a tő- és sorszámneveket, relációkat, névutókat.
- tízes számkörben eligazodnak.
- alakul ítélőképességük.
- vállalkoznak és képesek a felvetett problémák megoldására.

Környezetalakítás, környezetvédelem

A környezettel való ismerkedés során feltárul Isten csodálatos, teremtett világa. Isten mindent jónak teremtett, minden teremtményének megvan a maga helye és szerepe. Minket azzal bízott meg, hogy munkatársai legyünk, Vele együtt és tervei szerint tevékenykedjünk.

Hivatásunk alapja: „Az Úristen vette az embert és az Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze.” (Ter. 2,15)

Cél a környezettudatos magatartás kialakítása, a környezet védelme, a pazarlás kerülése, helyes döntések, felelősségtudat, megfelelő cselekvések megalapozása. Ennek elérése a Szentírás alapján megvalósuló keresztény identitásból és küldetésből fakad. A saját haszon megvalósulásán túl az egész emberiség érdekét is szolgálja, ahogy azt XVI. Benedek pápa fogalmazta: „Ha békére törekszel, véd a teremtett világot!”

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- segíti a környezet megismerését, élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít.
- erősíti a gyermekekben a környezethez fűződő szeretetet, viszonyulást.
- példát mutat a környezet rendben tartására, megbecsülésére.
- bevonja a gyermekeket a tárgyi környezet átalakítási munkálataiba.
- a csoportszoba rendjének megőrzésére, helyreállítására irányuló feladatokat bíz a gyermekekre.
- megismerteti a környezetvédelem alapjait: föld, vizek, levegő, növény- és állatvilág.
- megalapozza a környezetbarát, környezettudatos gondolkodást.
- lehetőséget biztosít a gyermekeknek, hogy bekapcsolódhassanak a természet védelmére irányuló tevékenységekbe (növényvédelem és gondozás, szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés stb.).
- megláttatja az összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat, a környezet pusztulásának példáin.

Tevékenységek

A gyermekek:

- sokat tevékenykednek a szabadban.
- sétálnak, kirándulnak, megfigyelnek, gyűjtenek.
- terméseket, természetes anyagokat használnak fel.
- növényeket gondoznak.
- óvják a fákat, bokrokat.
- védik a rovarokat, apró állatokat.
- gondoskodnak a madarokról.
- segítenek a környezetük rendjének megőrzésében.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- feldolgozzák a környezetükből szerzett élményeiket, benyomásaikat, tapasztalataikat.
- felhasználják játékaikban, tevékenységeikben a természet kincseit.
- játékaiknak megfelelően átrendezik a környezetüket.
- vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára, gondozzák ismereteiknek, erejüknek és képességeiknek megfelelően.
- célszerűen használják a szerszámokat, eszközöket.
- tevékenyen részt vesznek a természetvédelemben.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a tapasztalatszerzést, biztosítsa a felfedezés örömét!
- nevelje a gyermekeket a természet szeretetére, védelmére!
- használja ki a helyi sajátosságokból fakadó lehetőségeket!
- vegye figyelembe a gyermekek eltérő tapasztalatait!
- segítse a logikus gondolkodás fejlődését, az ok-okozati összefüggések meglátását, ösztönözzön problémamegoldásra!

A külső világ tevékeny megismerésének (környezeti nevelés) kapcsolata más nevelési területekkel

- Katolikus szellemű neveléssel, mert a teremtett világgal, a valósággal vallásos megközelítésben kerülnek kapcsolatba. Imában, fohászokban adunk hálát a teremtett világért és annak adományaiért.
- Érzelmi neveléssel, szocializációval, erkölcsi tartalmakkal, mert a környezethez és az emberekhez fűződő viszonyt egyaránt kifejezésre juttatja.
- Anyanyelvi neveléssel, értelmi fejlesztéssel, mert a gyermekek megfogalmazzák az élményeiket, ismereteiket, tapasztalataikat. Fejlődik nyelvi kifejezőképességük, fogalomalkotásuk.
- Irodalmi és zenei neveléssel, mert a vers, mese, dalos játék, zene is megjeleníti a bennünket körülölelő világot.
- Az egészséges életmód alakításával, mert a környezettudatos magatartás az élet, az egészség védelmét szolgálja.
- Munka jellegű tevékenységekkel, mert a cselekvő tapasztalás jelen van a mindennapokban.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenység az óvodás gyermekeknél a közösségért, a társakért végzett tevékenység.

Cselekvő tapasztalás, amely a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakulását, megerősödését eredményezi a felnőttek példája nyomán. Hatással van a társas kapcsolatok alakulására, elvégzését külső szükségesség indokolja, ezért az óvodapedagógus tudatos szervezését, jelenlétét, segítségét, együttműködését igényli. Közvetlenül érzékelhető benne a gyermekek számára az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata. Célra irányul, felelősséggel jár, önmaguk és mások elismerésére nevel. Megtapasztalják az elvégzett munka örömét, értékét, a munkamegosztás lehetőségét, fejlesztő hatását. Közben a keresztény értékek alakulnak, erősödnek. Megalapozódik a munka iránti tisztelet, a fontosság, a hasznosság, a felelősség, a céltudatosság, az eredmény megbecsülése, a dolgozó ember tisztelete, szeretete. A tevékenység értékelése (felnőttek és társak részéről) folyamatos, konkrét, reális, differenciált és fejlesztő. Következményeként gyarapodnak a gyermekek ismeretei, új tapasztalatokra és jártasságra tesznek szert.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- tudatos szervezéssel megteremti az önálló, balesetmentes munkavégzés feltételeit.
- figyelembe veszi a gyermekek egyéni sajátosságait, megteremti a szolgáló szeretet alapját.
- minél több munka jellegű tevékenységet és eszközt ismertet meg a gyermekekkel.
- lehetőséget biztosít a gyermekeknek az akaratuk és fizikai erejük kipróbálására, körültekintést, - esetenként - bátorságot igénylő feladatok elvégzésére.
- ismerteti és tudatosítja a helytelen eszközhasználat veszélyeit.
- elegendő eszközt, megfelelő időt biztosít a különböző feladatok elvégzéséhez. takarékoságra, környezettudatos magatartásra nevel.
- szorgalmazza, hogy minden család szoktassa a gyermekét az életkorának megfelelő teendők elvégzésére.
- alkalomszerű megbízatásokat ad a gyermekeknek.

Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek:

- kiszolgálják magukat (öltözés, testápolás, étkezés) .
- a közösségért megbízatást vállalnak: naposok - terítenek, vizet hoznak, segítenek az étel kínálásában, étkezés után leszedik az asztalt, összehajtják a terítőket stb.
- a csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatot vállalnak (szőnyeg felcsavarása, gyertya előkészítése stb.)
- alkalomszerű munkát végeznek és egyéni megbízatást vállalnak (környezet tisztántartása, kisebb tárgyakat elkérnek, átvisznek másik csoportba stb.)
- évszakoknak megfelelő tevékenységeket végeznek a csoportszobában és az udvaron..
- együttműködnek az óvodapedagógusokkal és a segítő munkatársakkal: növényeket gondoznak,

- barkácsolnak, díszítenek, ajándékot készítenek.
- segítenek a társaiknak és a felnőtteknek.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- önállóak a szükségleteik kielégítésében.
- vállalnak feladatokat és szívesen végzik el azokat.
- ismerik az eszközök használatának módját és esetleges veszélyeit.
- rendszeresen ismétlődő, egyéni képességeiknek és erejüknek megfelelő feladatokat végeznek.
- a megbízásokat pontosan teljesítik.
- óvják testi épségüket.
- segítik ápolni, rendben tartani környezetüket.
- megbecsülik a maguk és mások munkáját.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- legyen követendő minta a gyermekek számára!
- folyamatosan és fokozatosan biztosítsa és bővítse a munka jellegű tevékenységekhez szükséges élményeket, lehetőségeket, eszközöket!
- törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, a közösségnek!
- értékelése folyamatos, konkrét, reális, egyedi, fejlesztő hatású, a gyermek egyéniségéhez mért legyen!

A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal

- A külső világ tevékeny megismerése, azaz a környezeti neveléssel, mert munka közben a gyermekek ismereteket, tapasztalatokat szereznek a természeti és társadalmi környezetükről.
- Anyanyelvi neveléssel, mert a tevékenységeket beszéd, párbeszéd, magyarázat kíséri.
- Érzelmi neveléssel, erkölcsi fejlesztéssel, mert a gyermekek a munkát a csoport, a közösség érdekében végzik.
- Katolikus szellemű neveléssel, mert a munka által lehetővé válik a kitartás, önállóság, felelősségérzet, céltudatosság, kötelességtudat kialakulása és megerősödése.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, nagyrészt utánzásos és spontán tevékenység, ami nem szűkül le az ismeretszerzésre, mert az egész óvodai nevelés folyamatában integráltan jelen van. Összhangban és egységben jelentkezik a cselekvés, az átélés és a gondolkodás.

Alapgondolata:

„Mondd és elfelejtem. Mutasd meg és megjegyzem. Engedd, hogy csináljam és megértem!” (Konfucius)

A tevékenységekben megvalósuló tanulás spontán, utánzásos, emellett - a nevelési célok érdekében - tudatosan szervezett tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését segíti. Folyamat, épít a gyermek előzetes ismereteire és tapasztalataira, fejleszti a gyermek kompetenciáit.

Előmozdítja az ismeretek elsajátítását. Feladata: a tevékenységekhez kapcsolódó tapasztalatszerzés, kísérletezés, problémahelyzet biztosítása, a gondolkodás örömeinek átélése, a megismerési képességek fejlesztése. Felébreszti a gyermekekben a tudás, a tanulás iránti vágyat. Különböző tevékenységek során kialakul a képszerű és szemléletes gondolkodás. Rendeződnek a gyermekek ismeretei, tapasztalatai. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük. Tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, fejlődik gondolkodásuk, beszédük. Képesé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

Az egyéni adottságok figyelembe vétele mellett fontos a motiválás, az optimális terhelés, a pozitív értékelés, ami segíti a gyermek személyiségének teljes kibontakozását.

A tanulás akadályba ütközése esetén egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges – esetenként szakember igénybe vételével - a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan.

A tehetségre utaló tulajdonságok (fokozott figyelem, kérdezősködés, emlékezet kiemelkedő megbízhatósága, találékonyság, eredetiség stb.) esetén nagyobb figyelemmel, az egyéni bánásmód elvének alkalmazásával egyéni fejlesztést iktatunk be a gyermek terhelhetőségének figyelembe vételével.

Feladatok:

Az óvodapedagógus:

- változatos lehetőségeket kínál a gyermekek tevékenykedéséhez, tapasztalatszerzéshez az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- biztosítja a tevékenységekbe ágyazott tanulás feltételeit.
- motivál, fenntartja az érdeklődést, megalapozza a tanulási vágyat.
- személyre szabottan, fejlesztő hatással értékeli.
- rendszerezi a spontán szerzett ismereteket, tapasztalatokat.
- az egyes gyermekeket önmagukhoz mérten fejleszti.
- egyéni, páros és mikro csoportos foglalkoztatást szervez.
- figyelembe veszi a gyermekek aktuális érzelmi állapotát, optimális terhelhetőségét és differenciál.
- támogatja a szabad önkifejezést.

- a gyermekek kompetenciáit fejleszti.
- részképesség lemaradás, tanulási akadályba ütközés esetén segíti az egyéni felzárkóztatást, megfelelő szakemberhez irányít.
- tehetségígérethez utaló gyermeki tulajdonságok (intellektuális, művészeti, mozgásos, viselkedési területen) megmutatkozása esetén támogatja a kibontakozást.
- egyénre szabottan segíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás	
célja:	<ul style="list-style-type: none"> - az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. - tanulást támogató környezet megteremtése. - a gyermek előzetes tapasztalatainak megismerése. - a spontán szerzett ismeretek bővítése, rendszerezése. - tudásvágy felébresztése. - önállóságra nevelés.
feltételei:	<ul style="list-style-type: none"> - motiváció. - élmény, hely, idő, eszköz. - a gyermek cselekvő aktivitása. - a felfedezés lehetőségének és örömeinek biztosítása. - minél több érzékszervet foglalkoztató tapasztalás. - a gyermeki kreativitás erősítése. - személyre szabott értékelés.
lehetséges formái:	<p>Cselekvéses tanulás: - utánzás</p> <ul style="list-style-type: none"> - minta- és modellkövetés - viselkedéstanulás, szokások alakítása - spontán, játékos tapasztalatszerzés - irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - kérdések – válaszok - gyakorlati probléma- és feladatmegoldás - kísérletezés, felfedezés.

A fejlesztés várható eredményei

A gyermekek:

- érdeklődőek, szívesen tevékenykednek, bátran kérdeznek.
- megfigyelik és felismerik a tárgyakat, jelenségeket változásukban is.
- keresik a megoldásokat, önállóak.
- gondolataikat érthető mondatokba foglalják.
- elkülönítik a mese és a valóság elemeit.
- összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat fedeznek fel.
- következtetnek, ítéletet alkotnak.
- kialakul feladattudatuk, feladattartásuk.
- a részképesség zavarral és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek időben szakemberhez kerülnek.

- a tehetséges és a nagycsoportot ismétlő gyermekek is találnak érdeklődésüknek megfelelő tevékenységeket.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- tanulást támogató környezetet biztosítson!
- segítse a tapasztalatszerzést, kísérletezést, a kreativitás fejlődését!
- személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a személyiség kibontakozását!
- az elfogadás és az elfogadottság érzésének megerősítésével növelje a gyermekek önbizalmát, önállóságát!

9. Differenciálás, képességfejlesztés

Alapja: a gyermekek megfigyelése, mérése, erősségeik, fejlesztendő területeik azonosítása.

Célunk, hogy a gyermekek az óvodába kerüléstől kezdődően részesedjenek a pozitívumaik megerősítésében, hátrányok leküzdésében. Ezt szolgálja az egyéni fejlesztés, differenciálás, képességfejlesztés, ami a fokozatosság, folyamatosság, esélyteremtés, sokszínűség és értékőrzés elvének figyelembe vételével intézményünk óvodapedagógusainak közreműködésével valósul meg az óvoda nyitvatartási idejében. Minden nagycsoportos gyermek számára biztosítjuk a speciális, szervezett mozgás lehetőségét heti egy alkalommal.

Óvodánkban a meglévő személyi és tárgyi feltételek figyelembe vételével nyelvi, zenei, rajzolás, festés, mintázás kézi munka és a népi játékok, hagyományok megismerését, elmélyítését szolgáló képességfejlesztő csoportok működtetését vállaljuk.

Feladatok:

Az óvodapedagógus:

- sokféle tevékenységhez biztosít feltételt és választási lehetőséget a gyermekek számára.
- megszervezi az egyéni, páros- és mikro csoportos foglalkoztatást.
- elősegíti, hogy minden nagycsoportos gyermek a felismert erősségei alapján vehessen részt képességfejlesztő csoportban.

A megvalósulás formája:

3-4-5 éves korban (kis és középső csoport) a napi játékba integráltan saját csoportban, 5-6 éves korban (nagycsoport) szegregáltan a képességfejlesztő csoportban éves terv alapján heti rendszerességgel.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- készítsen tulajdonságlistát a gyermek erősségeiről!
- segítse, hogy nagycsoportos gyermek legalább egy képességfejlesztő foglalkozáson rész vegyen!
- vegye figyelembe a gyermek terhelhetőségét!
- az ideális létszámot és időpontot a képességfejlesztő csoport sajátosságai szerint szervezze!
- a nagycsoportot ismétlő gyermek az ismétlés évében eggyel több foglalkozáson vehessen részt! .
- személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a személyiség kibontakozását!
- erősítse a gyermekek önbizalmát!

10. Az óvodai alapellátáson túli foglalkoztatás

Az óvodai nevelés alapszolgáltatásán túl, ingyenesen biztosítjuk a gyermekek számára az angol nyelv játékos megismerésének lehetőségét.

Az idegen nyelv megismerésével megvalósul

- idegen nyelvi élmény biztosítása.
- más népek nyelvének és játékeinak megismerése.
- a befogadói készség kialakulása a gyermekekben.
- nyelvi készség és képességfejlesztés.
- ráhangolás az iskolai nyelvoktatásra.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- felkelti az érdeklődést az idegen nyelv iránt.
- az angol nyelvi foglalkozásokat magyar nyelvi alapokra építi (párhuzamos témakörök, aktualitás).
- a foglalkozásokat lehetőleg az idegen nyelven vezeti.
- kielégíti a gyermekek mozgásigényét és tevékenységvágyát.
- fejleszti a gyermekekben a monotóniatűrést.
- megfelelő pedagógiai és nyelvi ismeretekkel rendelkezik.

Tevékenységek

A gyermekek:

- mondókáznak, verset mondanak.
- énekelnek, körjátékokat játszanak.
- számolnak, színeket neveznek meg.
- köszönnek, udvariassági kifejezéseket használnak.
- megértik az egyszerű nyelvi és játékszituációkat.
- bekapcsolódnak egyszerű párbeszédű játékokba.

- adott nyelv kultúrájával ismerkednek.

Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- érvényesítse a rendszerességet és a fokozatosságot a nyelvi játékokban!
- törekedjen a változatosságra az ismétlések során!
- erősítse a gyermekek önbizalmát!
- vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait!
- egyénre szabott pozitív értékeléssel ösztönözzön!

Kapcsolata más nevelési területekkel

Az óvodai élet egészével kapcsolatban van, mert a mindennapos ismeretek, élmények, tevékenységek, tapasztalatok párhuzamosan, ám más nyelven jelentkeznek.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A jogszabályok mindenkor érvényes előírásai szabályozzák az óvodába járást. Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség egészére irányul.

A gyermekek a családi és az óvodai nevelés eredményeként 6 éves korukra elérik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, belépnek abba az állapotba, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá válnak.

Az életkor figyelembe vétele mellett testi, lelki és szociális fejlettség szükséges a rugalmas beiskolázáshoz, átmenet a fokozatos, sikeres iskolai beilleszkedéshez.

A jogszabály által meghatározott életkor elérése és a lassúbb fejlődési ütem szükségessé teszi speciális szakember javaslatát, szakvéleményét.

Kritérium	Jellemzők
Testi fejlettség	Testarányok megváltozása, fogváltás, arányosan fejlett, teherbíró test. Erőteljesen fejlődő mozgáskoordináció, finommotorika. Szándékosan irányított viselkedés, mozgás. Szükségletek késleltetése.
Lelki fejlettség	Nyitottság, érdeklődés az iskolai élet megkezdésére. Differenciálódó érzékelés, észlelés. Kialakult téri tájékozottság, térbeli mozgás és testséma. Vizuális és akusztikai differenciálás. Az ismeretszerzéshez, tanuláshoz szükséges képességek fokozatos fejlődése: szándékos figyelem, bevésés, felidézés, cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás.

	<p>Helyes mondatszerkesztés, folyamatos gondolatközlés.</p> <p>Beszédértés, beszédfigyelem.</p> <p>Vágyak késleltetése, érzelmek, indulatok mértéktartó kifejezése, kezelése.</p> <p>Elemi ismeretek önmagával, családjával, környezettel, mennyiségekkel kapcsolatban.</p>
Szociális érettség	<p>Kapcsolatok építése, kezelése.</p> <p>Kérések, utasítások elfogadása, követése.</p> <p>Speciális segítség elfogadása.</p> <p>Feladattudat, feladattartás, szabálykövetés.</p> <p>Alkalmazkodás, elfogadás, önállóság, önfegyelem, együttműködés, megfelelő munkatempó, kitartás.</p>

Kiegészítés:

A különleges gondozásra jogosult gyermekek fejlettsége, iskolakezdési kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

„Aki befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be.” (Mk. 9, 37)

Az inkluzív pedagógia, a befogadó nevelés, az érzelmi biztonság megteremtése, a különbözőségek tisztelete a keresztény értékrendünkből alapvetően fakad, minden gyermek és család felé irányul és a személyiség optimális kibontakoztatását szolgálja.

Célunk:

- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.
- a személyi méltóság tiszteletben tartása.
- a gyermeki jogok érvényesítése.
- prevenció.
- hátrányok kompenzálása, esélyteremtés.
- nemzetiséghez tartozó gyermekek interkulturális nevelésen alapuló integrálása
- az önazonosságuk megőrzésével.

A gyermekvédelmi tevékenységet szabályozó dokumentumok:

- Törvény a gyermekek védelméről
- Törvény a nemzeti köznevelésről
- Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)
- Házirend
- Pedagógiai Program (PP)
- Folyamatszabályozások
- HACCP

- Tűzvédelmi szabályzat
- Udvari játékok felülvizsgálatának dokumentációja
- Esélyegyenlőségi terv
- Csoportnapló: Balesetvédelem; Szokás és szabályrendszer; Időszakos nevelési terv
- Éves munkaterv
- Tevékenységek éves terve
- Tehetséggondozó, képességfejlesztő foglalkozások éves terve

Alapvető gyermekvédelmi feladatok:

Területek	Mutatók	Módszer	Felelős
Az egészséges életmód alakítása: - étkezés	- Megfelelő mennyiségű, minőségű étel biztosítása - Egyéni étkeztetésben részesülő ill. óvodai étkeztetést nem igénylő gyermekek fokozott figyelemmel kísérése.	Megfigyelés	Óvodapedagógusok, dajkák, konyhai dolgozók
- testápolás	Személyi higiéné	Bemutatós, megfigyelés, gyakorlás	Óvodapedagógusok, dajkák
- öltözködés	Időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő ruházat	Megfigyelés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás	Óvodapedagógusok, dajkák
- szükségletek kielégítése	- Mozgás, levegőzés biztosítása - Vágyak, szükségletek kezelése, késleltetése - Gyakori, visszatérő betegségek okainak felderítése - Testi fogyatékkal élő gyermekek fokozott figyelemmel kísérése (szemüveg...)	Megfigyelés, beszélgetés, kérdőíves vizsgálat	Óvodapedagógusok, dajkák, külső szakemberek (védőnő, gyermekorvos, logopédus, Pedagógiai Szakszolgálat)
Játék	- Életkorhoz mért	Megfigyelés	Óvodapedagógusok,

	játéklehetőségek - Balesetmentes játékok, eszközök		dajkák, karbantartó
Anyanyelvi értelmi fejlesztés nevelés	- Helyes szóhasználat, szókincs, beszédértés - Kultúrált beszéd	Bemutató, megfigyelés, gyakorlás	Óvodapedagógusok, Dajkák
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	- A gyermek személyiségjogainak védelme, méltóságának tiszteletben tartása. - Alapvető szokások, szabályok, erkölcsi tulajdonságok kialakítása. - Csonka családban nevelkedő gyermekek érzelmi támogatása. - A hiányt szenvedő gyermekek fokozott figyelemmel kísérése - Egyéni bánásmód	Megfigyelés, beszélgetés, szemléltetés, kérdőív, gyakoroltatás	Óvodapedagógusok, Dajkák
Tevékenységekbe ágyazott tanulás	- Differenciálás; felzárkóztatás, tehetséggondozás - A spontán és tervezett tevékenységek harmóniája - Fejlettséghez mért rugalmas beiskolázás	Beszélgetés, megfigyelés, szemléltetés, magyarázat, gyakorlás	Óvodapedagógusok
Munka jellegű tevékenységek	- A fizikai erőnlétnek megfelelő gyermeki tevékenységek - A gyermekek életkorához mért eszközök használata. - Balesetmentes eszközök.	Bemutató, megfigyelés, magyarázat, gyakorlás	Óvodapedagógusok, dajkák
Erőforrások	-Nyomtatványok beszerzése, kitöltésük segítése. - Megfelelő szakemberhez irányítás.	Beszélgetés, magyarázat, kérdőív, nyomtatványok	Óvodapedagógusok Óvodavezető Gazdasági vezető

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus munkaköri kötelessége, melynek koordinálását a megbízott gyermekvédelmi felelős látja el. A gyermekek nevelésében részt vevő munkatársak elfogadó attitűddel azonos esélyt teremtenek mindenki számára.

Elsődleges feladat a prevenció, melynek során feltárják azokat a tényeket, okokat, melyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Évente felmérés készül a gyermekek családi helyzetéről.

Ennek szempontjai:

- három, vagy több gyermekes családban élő,
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű,
- veszélyeztetett gyermek.

Veszélyeztetettséget jelent minden olyan magatartás, mulasztás, állapot, amely a gyermek testi, lelki, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy sérti.

Veszélyeztetettségi okok:

- fizikai bántalmazás,
- pszichés bántalmazás,
- szülői felügyelet hiánya,
- elhanyagoló szülői magatartás,
- nem megfelelő gondoskodás, alultápláltság,
- gyakori hiányzás, igazolatlan hiányzás,
- alacsony, vagy csak szociális ellátásból származó jövedelem,
- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi okok,
- megromlott családi kapcsolatok,
- váltakozó párkapcsolat,
- munkanélküliség,
- szülők alacsony iskolázottsága
- generációk közti kapcsolat nehézségei,
- a gyermek deviáns személyisége,
- szenvedélybetegség,
- életvitel a lakáson kívül történik,
- bűnözés.

Feladatok

Az óvodapedagógus:

- megismeri a gyermekek családi hátterét (szociális, szociokulturális).
- tiszteletben tartja, tartatja a gyermekek jogait, méltóságát.
- egyénre szabott törődést alkalmaz.
- együttműködik a családokkal a bizalomra, segítőkészre építve.
- családlátogatást végez.
- figyelemmel kíséri a rendszeres óvodába járást, tudatosítja annak fontosságát.
- pedagógiai intézkedéseket tesz a körülmények ismeretében.
- segítő beszélgetéseket folytat.
- esetmegbeszélésen vesz részt.
- jelez az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős felé.
- az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős a gyermekvédelmet segítő szakemberek, intézmények felé jelez és hatékony együttműködést alakít ki .
- tájékoztatást ad az igénybe vehető támogatási lehetőségekről.
- feljegyzéseket készít, nyilvántartást vezet.

Kapcsolattartás a gyermekvédelem érvényesítésére

- egészségügyi szolgáltatás,
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,

- Egyház,
- Karitatív Szervezetek.

VIII. AZ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE – MÓDSZERTANI KULTÚRA

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.

TEVÉKENYSÉG	ESZKÖZSZÜKSÉGLET
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás	<ul style="list-style-type: none"> - ritmushangszerek - barkácsolt hangszerek - népi játékok kellékei (kendő, kalap, kötény stb.) - fejdíszek - furulyák - zenei hanghordozók
Verselés, mesélés, bábozás, dramatizálás	<ul style="list-style-type: none"> - képeskönyvek, leporellók - mesekönyvek, mondóka- és verseskötetek - síkbábok, kesztyűbábok, ujjbábok - lepel, paraván - jelmezek, kellékek (kalap, korona, köpeny, táska, irat, - igazolvány stb.) - drámapedagógiai eszközök
Mozgás	<p><i>Udvari játék:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - homokozó - csoportonként - homokozó játékok - mászóka, csúszda, hinta - egyensúlyozó játékok - focikapu, kosárpalánk - házikók - asztalok, padok <p><i>Tornaeszközök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - mobil, összerakható testnevelési eszközök - zsámolyok, ugrószekevény - tornapadok - egyensúlyozó eszközök - bordásfalak - tornaszőnyeg - mini trambulín - labdák

	<ul style="list-style-type: none"> - karikák, babzsákok, szalagok
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	<p><i>Gyurmázás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - agyag, plasztilin, lisztgyurma, gipsz - gyurmatábla - szaggató-, mintázó és gipszöntő eszközök <p><i>Rajzolás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - különböző vastagságú és színű ceruzák - zsírkréták, filctollak - rajztábla, kréta <p><i>Festés:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gombfesték, ujjfesték - tempera - üvegfesték - különböző vastagságú ecsetek - festőállvány <p><i>Különböző papírok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rajzlap, írólap - színes karton, fotókarton - krepp-papír - színes kivágó- és hajtogató lapok - csomagolópapír - színes pergamen- és selyempapír - díszcsomagoló papírok <p><i>Gyöngyfűzés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - különböző méretű gyöngyök - fonal, bőr, damil <p><i>Fonalmunkák:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - különböző színű és vastagságú fonalak, cérnák - tompa hegyű varrótű - szövőkeretek, körmöcskék <p><i>Barkácsolás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - papírdobozok - textilek - töltőanyagok (vatta, bab, kukorica, rizs stb.) - hurkapálca - csipkék, szalagok, gombok - kavicsok, ágak, termések <p><i>Népi kismesterségekhez</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - csuhé, szalma, rafia, vessző <p><i>Egyéb eszközök</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - tompa hegyű ollók - cikk-cakk ollók, mintavágó ollók - mintázó hengerek - minta lyukasztók - nyomdák - ragasztók - lemosható asztalterítő
Külső világ tevékeny megismerése	<ul style="list-style-type: none"> - színes, tudományos képeskönyvek - gyermeklexikonok - földgömb - hordozható számítógép - cserepek, virágládák, csíráztató tálak - magvak, hagymák, ágak - üvegek, edények a „gyűjteményekhez” <p><i>Matematikai fejlesztés:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimat készlet - logikai játékok, lapozgatók, - fűzős összekötő játékok - „Logico” tábla és cserélhető játéklapjai - kirakójátékok - társasjátékok <p><i>Munka jellegű tevékenységek eszközei</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kerti szerszámok - kosarak - gyúródeszka, sodrófa - gyümölcsmosó - ruhaszárító- és vasalóállvány - ruhakefe - cipőkefe

A gyermekek játéktevékenységének minimális eszköszükséglete

Csoportszobai és szerepjátékok:

- babakonyha:

- konyhaszekrény, tűzhely, mosogató
- főző és tálaló edények, evőeszközök
- terítők, kötények, törülőruhák
- takarító eszközök

- babaszoba:

- babák
- babruhák, takarók, vasaló
- babakocsi, kiságy, babahordozó
- cumis üveg
- babafürdető
- telefon

- orvosos játék:

- köpeny
- orvosi táska eszközökkel

- fodrászos játék:

- fésűk, csatok
- tükör, hajszárító
- kendők
- tisztálkodó és illatszerek

- boltos, postás, közlekedési és szerelő játék:

- köpeny, sapka
- pénztárgép
- táska
- szerszámok

Építő, konstruáló játékok:

- építő kockák, építő elemek
- járművek
- Lego, Duplo, Play mobil, Tüske építők
- szerszámok
- gyöngyök
- állatfigurák

Szabály játékok, értelmi képességeket, kreativitást fejlesztő játékok:

- társas játékok
- szín- és forma behelyezők
- domino
- kártya
- puzzle
- kocka kirakó
- mesekocka
- memoria játékok

Módszertani kultúra

A program bevalást megalapozó, garantáló módszerek:

- bemutatás
- megfigyelés
- szemléltetés
- beszélgetés
- tevékenykedtetés: egyéni cselekedtetés,
páros ill. mikrocsoportos foglalkoztatás,
- kooperatív technikák alkalmazása,
- drámapedagógiai elemek alkalmazása,
- ellenőrzés,
- értékelés,
- bátorítás,
- buzdítás

LEGITIMÁCIÓ

<p>Intézmény OM – azonosítója:</p> <p style="text-align: center;">036 891</p> <p style="text-align: right;">P. H.</p>	<p>Intézményvezető:</p> <p style="text-align: center;">..... aláírás</p>
<p>A Nevelőtestület a Pedagógiai Programot megtárgyalta és elfogadta, képviselőjének aláírásával igazolja:</p> <p style="text-align: center;">..... aláírás</p> <p>Jegyzőkönyv ügyiratszám:</p> <p style="text-align: center;">.....</p>	<p>A Szülők Közössége képviselőjében</p> <p style="text-align: center;">..... aláírás</p>
<p>Fenntartó jóváhagyása:</p> <p>A Veszprémi Érsekség .....-n kelt ..... számú határozatával a Pedagógiai Programot jóváhagyta.</p>	<p style="text-align: center;">..... fenntartó aláírása</p> <p style="text-align: center;">P. H.</p>
<p>A dokumentum jellege: nyilvános</p> <p>A nyilvánosságra hozatal módja:</p> <p style="text-align: center;">faliújságon történő elhelyezés</p>	<p>Érvényesség kezdete:</p> <p style="text-align: center;">2018. szeptember 01.</p>

MELLÉKLET

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg:

1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

1.1 AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az Egészségügyi Világszervezet szerint: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorúság hiánya." Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartáselérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.

2. AZ ÓVODAI EGÉSZSÉGNEVELÉS FELADATA

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Területei:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

- a bántalmazás és erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtása
- a személyi higiéne.

2.1 Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Célunk: egészségesen táplálkozó felnőtt válják gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás igényét kialakítsuk bennük.

Feladatunk: megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az óvoda étkeztetését biztosító konyha vezetőjével gyakori kapcsolatot tartunk fenn, egyeztetünk, és jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, Táplálkozási rendellenesség, túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés is fokozott. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. A feltálatl ételek elnevezését, folyamatosan tanítgatjuk, és egy-egy ismeretlen étel esetében arra ösztönözzük őket, hogy kóstolják meg, ne utasítsanak el valamit csak a kinézete alapján. A pozitív érzelmek hatására ugyanis könnyebb megszerettetni az új ízeket is. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.

2.2 Mindennapos testnevelés, testmozgás

Célunk: a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk: a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készletben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknel fogva már elveszítették sportági jellegüket.(mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás). A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

2.3 A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Célunk: olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk: a gyerekek megismerjék az egészség megvédéséhez vezető tevékenységeket. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. A dohányzás megelőzését szolgálja a szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmak segíthetnek. Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás. Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok. Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémiények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás. Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabadlevegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése). Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni

2.4 A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve.

Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet. Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog-és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, -a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

2.5 A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtása

Célunk: a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. A nevelési év megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakerdezővel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira, és ezt a csoportnaplóban rögzítik az óvónők. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

Elsősegélynyújtás: Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetőek. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát, és helyzetek, pl. fogócska, sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén-segítséget hívni, felnőtteknek szólni. Az óvoda két szintjén megjelöltük az elsősegélynyújtó felelősöket, akik ellátják a sérültet, és jelzik azt az óvodavezetőnek. Feladatuk még az elsősegély láda felszerelésének időnkénti ellenőrzése. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk.

2.6 A személyi higiéné

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait. Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alapjára, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.

A feltételek biztosítása: Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben függönyökkel oldjuk meg az intimitást. A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására.

Környezeti higiénia fejlesztése

Célunk: a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk: az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyerekek számára. A csoportszobák és az egyéb helységek, az óvodai udvar, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. A lehetőségeinkhez mérten még feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helységekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

Eszközsükséglet:

Tisztálkodásnál, testápolásnál:

- elkülönített, jellel ellátott törölközőtartó, megfelelő magasságba helyezve • tükör • polc a fogmosó poharaknak és jellel ellátott poharak
- lengőkaros, könnyen kezelhető csaptelepek
- folyékony szappanadagolók

Étkezésnél:

- gyermek méretű étkészlet és evőeszközök
- kancsó

Pihenésnél:

- levegő tisztítás
- cserélhető huzat
- saját jellel ellátott ágynemű